

ΜΝΗΜΟΣΥΝΗ 1943

ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΖΑΓΟΡΙ

Βωχούσα: Γιώργος Ζέρβας.

Ελατοχώρι: Γιάννης Οικονομίδης, Γιώργος Παπαναστασίου, Γιάννης Ανωγιάντης.

Μακρίνο: Νίκος Καραβίδας.

Φλαμπουράρι: Στάθης Τσιούρης, Γιώργος Ούτης, Γιώργος Σουγκάρης, Σουλτάνα Μπιστράκτάρη.

Ν. Αμαρούσιο: Γιάννης Αλεξίδης, Ειρήνη Φιλίππου, Γιώργος Μυλωνιάς, Βασίλης Μυλωνάς, Ασπασία Κοζανίτη.

Γρεβενήτι: Χρήστος Βλάχος, Αγγελική Ρέβανου, Ηλέκτρα Δερμιάνη, Χρήστος Πατίκος, Γιώργος Σκαρπιδής, Γιάννης Τζουβάρας, Χρυσάνθη Τζουβάρα, αβάφτιστη κόρη Τζουβάρα, Ελένη Κουλούρη, Βασιλική Τσιανίκη, Δημήτρης Νικολένος, Γιάννης Ήτος, Δημήτρης Βόντινας, Χρήστος Καραμπίνος, Μαρία Βλέτσου, Γιάννης Σαχίνης Στυλιανή Σαχίνη, Χρήστος Βαβέκης, Γιώργος Φίνος, Γιώργος Δερμάνης, Βασίλης Τόδουλος, Χρήστος Θεόδωρος.

Τρίστενο: Δημήτρης Σαλταπιήδης, Δημήτρης Ζούκας, Σπύρος Τσούπης, Γιώργος Πατριδής, Αγγελική Κοτρώτση, Ελένη Τζοβαίρη.

ΔΥΤΙΚΟ ΖΑΓΟΡΙ

Άνω Ραβένια: Αλέκος Κουφάλας, Σωκράτης Σαμαράς, Γιώργος Παπαζώης, Θρασύβουλος Παπαζώης.

Μεσοβούνι: Αριστοτέλης Δούσμπης, Γιώργος Δούσμπης, Χρήστος Δημουλάμης, Γιώργος Καρακατσούλης, Κώστας Σπαφυλάς, Απόστολος Χαντζάρας, Βαγγέλης Γκέγκας.

Ελαφότοπος: Λάζαρος Δραγατί-

Τα ονόματα των 171 Ζαγορίσιων που σκότωσαν οι Ναζί

δης, Λευτέρης Βλασιός.

Κάτω Πεδινά: Ιφιγένεια Χαρίτου.

Όλγα Μάτσα, Παντελής Ζήκας.

Άνω Πεδινά: Αχιλλέας Οικονομίδης.

ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΖΑΓΟΡΙ

Ασπράγγελοι: Χαρίσης Μπινούβας, Βασιλική Μπινούβα.

Ελάτη: Κώστας Σκαρβέλης.

Μανασσή: Ιουλία Βακολίδου.

Καλωτά: Φωτεινή Κατσούρα, αβάφτιστη κόρη Κατσούρα.

Καβαλλάρι: Ευανθία Καραβασίλη, Ευαγγελή Καραβασίλη, Θεόδωρος

Καραβασίλης, Σεβαστή Φωτιάδη, Βασιλική Φωτιάδη, Ελένη Φωτιάδη, Κώστας Μπισογιάννης.

Λυγκάδες: Ελένη Αυγέρη, Λευτέρης Γεράκιος, Πανάγιω Γεράκιου, Χρήστος Γεράκος, Βαγγελή Γεράκη, Ελένη Γεράκη, Χρήστος Γεράκος, Όλγα Γεράκου, Ξάνθη Ζώτου, Μαρίνα Ζώτου, Σταύρος Ζώτος, Μαρία Ζώτου, Φωτεινή Ζώτου, Βασιλική Κατσαρού, Κατερίνα Κατσαρού, Κατερίνα Λιούρη, Βασιλική Λώλης, Τασιόσια Λώλη, Κατερίνα Λώλη, Γιώργος Λώλης, Παιρασκευή Λώλη, Θεόδωρος Λώλης, Λεωνίδας Λώλης, αβάφτιστο Λώλη, Λαμπρινή Λώλη, Ελένη Λάππα, Μαρί-

να Λάππα, Στάθης, Λάππας, Κατερίνα Λάππα, Παρασκευή Λάππα, Γιώργος Λιούρης, Αχιλλέας Λιούρης, Ελευθερία Λιούρη, Ελένη Μπισμπούσκα, Γιάννης Μπισμπούσκας, Μαρίνα Μπαλάσκα, Δημήτρη Μπαλάσκα, Ελένη Μάνθου Φάνης Μάνθος, Ευδοξία Μάνθου, Παρασκευή Μάνθου, Γιαννούλα Μαιράφα, Βασίλης Μαιράφας, Νίκος Πέτρου, Άννα Πέτρου, Βασίλης Παγίδας, Γεωργίτσα Παγίδα, Κώστας Παγίδας, Κώστας Παππιάς, Παρασκευή Παππά, Ξάνθη Παππά, Σεβαστή Παππά, Νίκος Παππιάς, Χρήστος Πέτρου, Ζωίτσα Πέτρου, Γιώργος Πέτρου, Δημήτρης Ρούσκας, Όλγα Ρούσκα, Νικήτας Σταφάκας, Αφροδίτη Τσιούκα, Πανάγιω Τόλη, Γιάννης Τσιρίκης, Αγγελική Τσιρίκη, Φωτεινή Τσιρίκη, Χρήστος Τσιρίκης, Βαγγελή Τσιρίκη, Μαρία Τσιρίκη, Αγγελική Τσιρίκη, Βασιλική Τσιρίκη, Αγγελική Φούκα, Παρασκευή Φούκα, Βασίλης Φούκας, Ελευθερία Φούκα, Μαρία Φούκα, Χρήστος Φούκας, Θωμάς Φούκας, Νίκος Χολέβας, Αλέξης Χολέβας, Δημήτρης Χολέβας, Λαμπρινή Χολέβα, Γεωργίτσα Χολέβα.

Λεφτοκαρυά: Γρηγόρης Δάνας, Νίκος Μπλανάς.

Λάιστα: Βασίλης Τοπόλης, Πολυχρόνης Ράσας, Τάσος Κάσας, Κώστας Γασιέλος.

Ηλιοχώρι: Νίκος Πολύζος, Γιώργος Λαζής.

Βρυσοχώρι: Δημήτρης Βραχίδης, Γιώργος Καρανίκας, Βαγγέλης Ρέμμος.

Βραδάτο: Βασίλης Τσουμάνης, Δημήτρης Τσουμάνης.

Κήποι: Νίκος Κοκκομέλης, Βασίλης Σιάφης, Νίκος Ευθυμίου, Κλεομένης Τζιμόπουλος, Γιάννης Καρατζάς.

Στιγμιότυπο από τη Μνημοσύνη '43
Ο Γρηγόρης Καψάλης μοιρολογεί με το κλαρίνο του

και των καμένων Χωριών της περιοχής μας

43) 25 σπίτια, ένα σχολείο και δύο εκκλησίες.

Στο Τρίστενο, (21 Οκτωβρίου 43) 122 σπίτια.

ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΖΑΓΟΡΙ

Στους Ασπράγγελους (15 Ιουλίου 43) 112 σπίτια, ένα σχολείο, μία εκκλησία και το μοναστήρι.

Στην Ελάτη, (15 Ιουλίου 43) 55 σπίτια και ένα σχολείο.

Στη Βίτσα, (27 Ιουλίου 43) 3 σπίτια.

Στο Μονοδέντρι, (27 Ιουλίου 43) ένα σπίτι.

Στου Μανασσή, (23 Οκτωβρίου 43) 43 σπίτια.

Στην Καλωτά, (23 Οκτωβρίου 43) 69 σπίτια και ένα σχολείο.

Στον Ανθρακίτη, (23 Οκτωβρίου 43) 25 σπίτια και ένα σχολείο.

Στους Λυγκάδες, (3 Οκτωβρίου 43) 41 σπίτια.

Στο Καβαλλάρι, (23 Οκτωβρίου 43) 60 σπίτια και ένα σχολείο.

Στους Φραγκάδες, (23 Οκτωβρίου 43) 66 σπίτια και ένα σχολείο.

Στη Λευτοκαρυά, (23 Οκτωβρίου 43) 70 σπίτια και δύο σχολεία.

Στη Λάιστα, (18 Οκτωβρίου 43) 80 σπίτια.

Στο Ηλιοχώρι, (18 Οκτωβρίου 43) 18 σπίτια.

Στο Βρυσοχώρι, (18 Οκτωβρίου

43) 75 σπίτια και ένα σχολείο.
(Στο Κουκούλι, (27 Μαρτίου 44) 1 εξωκλήσι.

ΔΥΤΙΚΟ ΖΑΓΟΡΙ

Στο Μεσοβούνι, (20 Ιουλίου 43) 2 σπίτια.

Στο Γεροπλάτανο, (αρχές Νοεμβρίου 40) 4 σπίτια και ένα σχολείο.

Στα Κάτω Πεδινά, (29 Αυγούστου 44) 7 σπίτια και καταστήματα.

Στα Άνω Πεδινά (29 Αυγούστου 44) 4 σπίτια.

● **ΣΥΝΟΛΟ:** 1652 καμένα σπίτια, 8 εκκλησίες, ένα μοναστήρι, ένα παρεκκλήσι 16 σχολεία.
(Από το τμήμα Ερευνών πολιτιστικού Συλλόγου Ασπραγγέλων)

ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΖΑΓΟΡΙ

● Κήκαν:

Στη Βωχούσα, (19 Οκτωβρίου 43) 85 σπίτια, μία εκκλησία και 2 σχολεία.

Στο Ελατοχώρι, (22 Οκτωβρίου 43) 98 σπίτια, μία εκκλησία, ένα σχολείο.

Στο Μακρίνο, (22 Οκτωβρίου 43) 72 σπίτια.

Στο Φλαμπουράρι, (21 Οκτωβρίου 43) 98 σπίτια και ένα σχολείο.

Στο Νέο Αμαρούσιο (23 Οκτωβρίου 43) 120 σπίτια, 1 σχολείο, 2 εκκλησίες.

Στο Γρεβενήτι, (21 Οκτωβρίου 43) 297 σπίτια.

Στον Καστανώνα, (31 Δεκεμβρίου

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΣΠΙΡΑΓΓΕΛΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Πίνακας

που δείχνει το υψόμετρο και της πληθυσμιακές μεταβολές των χωριών του Ζαγορίου

Απογραφές πληθυσμού												
Όνομα χωριού	Υψόμε.	1856*	1868*	1887 *	1913	1920	1928	1940	1951	1961	1971	1981
Α' Ανατολικό												
Ελατοχώρι (Τσαρνέσι)	1040	516	1500	1000	229	183	196	437	226	272	235	188
Μαυροίνο	980	248	450	900	133	97	99	171	87	88	67	114
Φλαμπουράρι	1000	416	680	750	294	205	246	362	127	176	160	166
Νέο Αμαρούσιο (Δόλιανη)	920	276	450	400	192	157	157	160	85	89	56	75
Γρεβενήτι	980	568	1500	1500	786	719	676	803	439	445	343	295
Καστανώνας (Δραγάι)	1030	240	310	350	103	63	72	64	41	55	47	60
Τρίστενο (Ντρεστενέικο)	940	296	700	700	420	390	408	388	274	240	146	145
Βωδούσα	1000	168	210	250	505	366	387	680	106	217	135	190
Σύνολο	—	2728	5800	5850	2662	2180	2241	3065	1385	1582	1189	1233
Β' Κεντρικό												
Μονοθέρι:	1060	260	700	500	110	191	223	247	104	133	126	136
Βύσσα	960	748	940	670	420	323	374	438	183	220	163	140
Δίλοφο (Συποστάλι)	880	360	400	500	265	152	114	150	54	54	33	37
Αισπράγγελοι (Δοβρά)	1000	784	1300	1000	628	556	562	536	343	387	308	287
Βλάστη (Μπουλίσση)	960	388	450	470	343	154	123	160	69	47	26	47
Δίλοφο (Πσοντίλα)	1000	568	800	800	552	372	313	354	128	97	43	51
Μανιαστή	900	212	430	200	197	150	120	127	63	62	22	47
Καλιωτά	840	420	760	500	439	217	194	207	92	104	51	54
Ανθρακίτης (Καμινά)	730	100	300	100	120	112	109	171	92	118	88	86
Λυγιάδες	940	120	250	**	250	222	272	452	139	190	137	147
Καθαλλιάρι	640	84	310	150	154	172	134	317	287	165	122	105
Διπόταμο (Στολοβά)	840	176	550	250	93	117	110	107	77	81	58	52
Νεγιάδες	1060	372	690	600	334	169	205	187	129	132	61	79
Φωγιάδες	960	404	900	700	367	273	291	269	192	203	139	158
Λεφτοκαρδιά (Λιασκοθέσι)	1000	484	1000	1000	364	265	255	414	188	186	122	113
Λάιτσα	1020	1028	1800	2200	982	590	450	607	127	199	120	147
Ηλιοχώρι (Νιταμπρίνο)	920	690	610	1200	447	222	164	132	52	75	49	67
Βρυσοχώρι (Λεοντίτσα)	940	680	1270	1600	488	314	330	339	205	215	83	152
Σκαμνένι	1160	740	1000	1200	418	264	245	396	144	140	178	202
Τσιπέλοδο	1080	500	1000	700	614	256	254	521	126	343	450	329
Βραδέτο	1840	195	360	250	103	89	115	277	32	25	33	19
Καπέσοδο	1120	280	400	400	202	152	124	136	92	53	62	59
Κουκοδύι	900	290	590	400	153	88	90	224	52	46	53	83
Κήποι (Μπαράγια)	800	600	840	800	369	292	227	277	220	271	229	180
Σύνολο	—	10483	17650	16190	8412	5712	5398	7045	3180	3546	2756	2756
Γ' Δυτικό												
Άνω Ραδένια	650	795	400	**	458	447	454	397	335	331	252	195
Κάτω Ραδένια	560	315	200	**	375	552	364	366	287	250	182	145
Μεσοβούνι	680	165	130	**	189	209	219	163	144	130	58	63
Γεροπλάτανος (Αλγίζος τσιφλίκι)	640	280	420	**	368	355	358	401	315	316	200	194
Μαυροβούνι	760	315	200	**	205	201	209	146	112	86	56	30
Αρβάνη (Αρτσάστα)	650	1050	940	**	574	527	458	424	438	329	251	225
Άγιος Μηνάς	640	260	132	**	124	117	144	140	93	106	71	77
Πάμπιγκο	960	730	1100	**	432	376	332	431	220	212	144	156
Βίγκος (Βυσσικό)	770	285	**	**	109	64	54	72	50	64	47	48
Ελαιορόπος (Τσερβάρ)	1100	1330	800	800	685	551	577	439	391	218	127	97
Κάτω Πεδινά (Κ. Σουδενά)	940	635	940	750	485	443	475	501	350	188	75	93
Άνω Πεδινά (Πάνω Σουδενά)	960	710	800	910	433	398	344	324	259	374	274	209
Σύνολο	—	6870	6062	2460	4437	4240	3988	3804	2994	2604	1737	1532
Γενικό Σύνολο	—	20081	29512	24500	15511	12132	11627	13914	7568	7732	5682	5621

* Πρόκειται για πληθυσμιακά στοιχεία που μας άφησαν οι ιστορικοί Π. Αραβαντινός, Ι. Λαμπρίδης και ο Παν/κός Καθηγητής Δ. Χασιώτης.

** Δεν υπάρχουν στοιχεία καθώς και της απογραφής του 1905.

Ζαγορίσιοι
Ποιητές

ΖΑΓΟΡΙ

Ζαγορίσινα κάστρα τὰ θουρά π' αιώνια σ' ἀγκυλιάζουν,
σάν ἀνιρθόν τους γέννημα και σέ κοιτάν στα μάτια
σ' ἀνάδωμά σου λαχταρούν και κυρκαναγαυλιάζουν
μέσα στο γέλιο και στο φως, ἀπλήρητη πραγματία!

Σπαρμένο μέσ' στις λαχναδιές και στις γραφτές ραχοβίτες,
κάποιος καημός σέ γέννησε και ένωσ' Θεού τὸ τάμα
τὰ κρουσταλλένια σου νερά κ' οί νεραϊδοδρυσοβίτες
σέ τραγουδούν ἀσάπαστα και σέ μεθοούν ἀντάμια!

Και μέσ' απ' τήν ἀστείρευτη χλωρή σου διμορφάδα,
πού σπαταλούν μέσ' σ' ὄργιο τὰ λόγγα και τὰ δάση,
παίρνουν φτερά και δύναμη φυγή και φρονιμάδα,
τὰ ζήλμένα σου παιδιά, σ' ὅλη τή γή, τήν πλάση.

σάν ταξιδιάρικα πουλιά και τ' ὄνομά σου πᾶνε
ἀπ' τή Βλαχία στη Βενετία και πέρα απ' τὸ Μισύρι
και σὺ σωρίζουν τὰ φιλουριά με γνώση, ὅθε γυρνᾶνε,
τὴν ἀρχοντιά με τήν καρδιά, πανταστικό θλισίδι.

Ψηλά ὡς τὰ μεσούρανα φεγγοβολᾶ και λάμπει
ἡ γητεμένη σου διμορφία, Ζαγόρι μου, λαχτάρα
σὺ τῆς φυγῆς μου ὁ καημός, πού σελαγᾶς σέ θάμπη
και ἄν ρημαχμένο σ' ἄφησε κάποιον καιρὸν ἡ ἀντάρα!

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΑΡΑΛΗΣ

ΛΕΥΚΗ Ἡ ΤΡΕΜΟΥΣΑ

Ἀναρριγᾶς και λαχταρᾶς σ' ἀνεμοκαθολόγια,
σάν τὴν καρδιά μου ἀσάπαστη γελάς και κρυφονιάς
κ' εἶναι γλυκὴν ἀπάφωγο, κάποιον καημὸν λόγια,
οἱ τρύλιες σ' ἀσπιδόφυλλα π' ἀνὰ δώματα μου λές!

Κι απ' τή χλωρή τή σάρκα σου, τὰ θραφερά τὰ κλώνια,
ὡς τὸ στεγνὸ τὸ φύλλο σου, πού τρεμοφτερουγίζει,
σπάζει τὸ γαῖμα σου ἔσπ' ὅς σέ λυγᾶν τὰ χρόνια!
Στὴ θάλαρῃ καρδούλα σου τραγουδᾷ θ' ἀναδύσει.

Πρώτη ἀγρυπνᾶς τὴν ἀνοιξη και χλωρολόουλουδιάζεις
και ὡς τὸ χλωμὸ χιόνι πού τὰ φύλλα σου κρατᾶς
και ἄν στο κορμὶ σου φύλιασε μαράζι, ἀναγαυλιάζεις,
σου τραγουδοῦ σου τὸ σκοπὸ, τὸν πόνο σου σκορπᾶς.

Κ' ἐγὼ πού τ' ἀσπιδόφυλλα θαρῶ νὰ ψιθυρίζουν
μύριους και ἀνεύπνους σκοπούς σ' ἀνατριχίλας ρίγη,
μὴν τῆς καρδιάς μου τὸν καημὸ γροικῶν και λαχταρίζουν,
ρωτῶ τ' ἀνέμου τὸ φύλ, πού λάβγνο σέ τυλίγει.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΑΡΑΛΗΣ

ΦΑΣΙΣΤΕΣ ΛΥΣΣΙΑΓΜΕΝΟΙ ΣΤΟ ΖΑΓΟΡΙ

(αποσπάσματα)

Του ΒΑΣΙΛΗ ΦΑΝΙΤΣΙΟΥ

Α'
— Κάψτε σκυλιά—κάψτε θηρία,
κάψτε χωριά πεντάμορφα
στον κόσμο ξακουσμένα!
«Ζαγόρια τὰ καμένα
τὰ χυλὸ παυμένα
στὰ ξένα πονεμένα»

— Πόσος πόνος,
πόσος κόπος!
Πόσα βόρα - πόσο αἷμα!
Κεῖ πού θγαίνει ὁ καπνός!
— Πόσα ἄχτια—πόσα δάχτια,
πόσα ζόρια και σιλέτια
πόσες ἔγνοιες και φροντίδες
πόσες στράτες και ζαλνῖα
πόσα ξένα και ταξίδια!
— Πόσα «πᾶει» και πόσα «ἔλα»!
Πόσοι πήγαν και δὲ γύρσαν
γὰ νὰ γίνει τὸ Ζαγόρι!
Κεῖ πού θγαίνει ὁ καπνός!

Β'
Προσωπᾶκια ζήλμένα!
ἀπ' φουρτύνια—χαλῶσιά τους!
Ὅτι μιτωμπουκῖα—ὄτι τραντάφι. κ.
ὄτι στομάχια μας γραμμένα
με τὰ χελνῖα τὰ μελένια
τὰ χελνῖα τὰ παρθένα
και ἡ καρδιά σας ζαχαρένια!
(ζωντανά και πεθῶμένα).
Τώρα ποῖνετα κρημμένα;
τρομαχμένα—τρομαχμένα;
Τώρα, πούνη τὰ καημένα!

Γ' Αρπαχμένα—ξασκουμένα,
θαρεμένα—Βιαμένα;
— ὅρε πουλιά μ' κυνηγμένα
μπαρὲ πουλιά ξενιτωμένα!
Κλόντε μου μιά χροῖ και μένα
σὺρτε φίληστε τὰ ἀπ' τμήματα!
γὰ νὰ ἔχουνε κοράγιο,
γὰ νὰ γράνουν οἱ πλάγες
στὰ κορμῖα τὰ λαδωμένα,
στὰ κορμῖα τὰ ματωμένα,
στὰ πλάτια τὰ κλαμένα.

στὰ ματόφλα τὰ γραμμένα,
τὰ σκιασμένα...

Γ'
Κατ' κρεβάτες με τὰ μπᾶσια
τὴ χορῶ! τὰ πανηγύρια,
τὰ γιορτάσια με τὴς τίττες!
Τὴ χαρὲς και τὴ τραπέζια
με μεράκια—με σεβάνδες,
με ἀγάπες—με λαχτάρες!

Δ'
Ἀχ τὴ Ζαγορίσιες χάρες
ὡς τὰ ἔχτες—ὡς τὰ προχτές!

Καί' νουντάδες, ζωγραφισμένους
με λουλούδια—με κυνηδῶδες,
με τ' ἀράκια γὰ τὰ μῆλα,
με καθρέφτες κρουσταλλένους
με καρσέλες καρυδένιες
πλουμπωμένες—φλιτσένιες
τσιτωμένες—ρασομένες
ξεχειλωμένες...

Ὅτι τὴ ροῦχα—τὴ σκουπιά!
πόσες προδῶδες και προικιά
ἀπὸ πεθερὲς και νύφες...
Πῶς θγογγῶσαν ἀπὸ τοῦ
ἔνανε παλὸν καιρὸ!
...Κεῖ πού θγαίνει ὁ καπνός!

Δ'
— Κιλῖς καρδούλα μ'...
κλαῖνε και ἄλλες!
ὅσες ζήσαν στὸ Ζαγόρι
και ἔχουν νοῦφες τὸν καημὸ του.
Ὅτι πῶς κλέβεται τὸ ἔργο.
Κεῖ πού θγαίνει ὁ καπνός!
Λές ψυχούλα μ' μισοκόβια,
μάθρα και ἄλλια τραγουδᾶ!
Πέ, καρδούλα μου και τοῦτο
πέ, πῶς γίνανε κορμῖα;
πέ, πῶς γίνανε θυσία
στὴν καινούρια Κοινωνία,
στὴν Πατριάσια Ἀγάπη
στὴν παντοῦνῃ Εἰρήνῃ
στὴν ἀνθρώπινη θεά μας;
στὴν Λεστεριά μας!

ΜΕΡΕΣ ΚΑΤΟΧΗΣ

Κι ὅλες οἱ μέρες πέρασαν μ' ἀντάρες φορτωμένες.
Ξάφνου χαρὲς ἀνέρωχες, Τώρα κορμῖοι θατοῖ.
Σήμερα νίκες, Κι ἀστραφταν ἐλπίδες θλογημένες.
Ξάφνου οἱ ἀγρόνες, Κι ἐπνίγαν τὰ σπῖτια οἱ στεναγομοί.
Σ' ὅλη τὴ χώρα χάνονταν νιάτα και πάλι νιάτα
ἡ στα μπουντρούμια σπάραζαν ἡ τρέχαν στις κορφές.

Κι ἀκούγα γύρω μου φωνές,
φωνές στὴν κάθε στράτα.
Κι ἄλλες με θόγγους μοιάζανε
και ἄλλες σώμου φωνές.

ΜΑΡΙΑ ΚΒΕΙΣΗ

- Μια πολύ ωραία πολιτιστική εκδήλωση στους Κήπους Ζαγορίου

Είναι κρίμα που η Ελληνική τηλεόραση δεν κάλυψε την υπέροχη αυτή Πολιτιστική Ζαγοριολογική εκδήλωση. Είναι και άδικο, γιατί αυτό το ανεπανάληπτο θέαμα, θα ήταν ένα θαύμα, για την ΕΡΤ πρόγραμμα, που θα πλούτιζε το ρεπερτόριό της. Αυτοχρήτως η ευκαιρία χάθηκε, αφού πρώτα ενθουσίασε τις χιλιάδες των θεατών που τίμησαν με την παρουσία τους την άψογη αυτή πανζαγοριολογική εκδήλωση.

Αξίζουν πολλά συγχαρητήρια στον Πολιτιστικό Σύλλογο Κήπων και ιδιαίτερα στον ακούραστο κ. Γρουϊδή που με κόπους πολλούς κατόρθωσε να οργανώσει την μεγάλη αυτή ζαγοριολογική γιορτή.

Η εφημερίδα: «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ» απ' την πρώτη στιγμή έδειξε ενδιαφέρον για την προσπάθεια αυτή και ο υποφαινόμενος δέχτηκε πρόθυμα να λάβω μέρος στην Κριτική Επιτροπή.

ΤΟΥ Κ. Κ. ΒΑΡΣΑΚΑ

Πρώτο συγκρότημα των Άνα Σουδωνών χορεύει την πρώτη μέρα τους χορούς: Φέζο - Δερβέναγα, Γράβα, Γενοβέφα και τη δεύτερη μέρα: Το κοφτό, Βασιλαρχόντισσα, Βλάχα πλένει στο ποτάμι. Η είσοδος των χορευτών στο χώρο με έναν γρήγορο χορευτικό σκοπό ενθουσίασε το πλήθος που τους δέχτηκε με χειροκροτήματα. Ιδιαίτερη εντύπωση έκανε ο παλιός παραδοσιακός Ζαγορίσιος χορός: Γράβα που τον χορεύαν ιδιαίτερα τα κορίτσια με θαυμαστή επιτυχία. Γενικά τα Άνα Πεδινά είχαν μια καλή εμφάνιση. Ιδιαίτερα υπέροχες ήταν οι γυναίκες στον βηματισμό και τα «Ζαγορίσια λυγίσματα» καθώς και στη σωστή Ζαγορίσια στολή τους. Ωραίες φλοκάτες, ωραίες κεντημένες ποδιές και το Ζαγορίσιο μαντήλι. Τα Άνω Πεδινά θα ισοψηφούσαν στην πρώτη ή δεύτερη θέση αν ωρισμένοι από τους άνδρες δεν υπέρεδαν τον βηματισμό τους και πρόσεχαν περισσότερο το ντύσιμό τους. Πάντως τη δεύτερη μέρα η εμφάνισή τους όπως και όλων των άλλων ήταν άψογη από κάθε άποψη.

Το όλο θέμα ήταν κάτι πρωτοφανές για το Ζαγόρι και δεν ήταν εύκολο να πετύχει, γι' αυτό πολλοί είχαν σχετικές αμφιβολίες. Πάντως πολλές κοινότητες εκείνες ιδιαίτερα που είχαν πολιτιστικούς συλλόγους έτρεξαν και δήλωσαν συμμετοχή.

Στην αρχή δήλωσαν 10 περίπου Κοινότητες και έτσι ο Πολιτιστικός Σύλλογος Κήπων, με ιδιαίτερη ενδιαφέροντα και πολλή προσοχή οργάνωσε «Τα Μπαγιώτικα» που είχαν, κατά γενική ομολογία, πρωτοφανή επιτυχία.

Στο τέλος στο διαγωνισμό πήραν μέρος επτά χωριά: Η Αρίστη, τα Άνω Πεδινά, η Βωβούσα, ο Ελαφότοπος, το Κουκούλι, οι Κήποι και το Τσεπέλοβο. Την τελευταία στιγμή απέσχον οι Νεγιάδες.

Στην ωραία πλατεία των Κήπων η Οργανωτική Επιτροπή για τα «Μπαγιώτικα» (από τη λέξη Μπάγια την παλιά ονομασία του χωριού) είχε διαρρυθμίσει συστηματικά τον χώρο για την όλη εκδήλωση. Το μουσικό συγκρότημα του Γρηγόρη Καψάλη πήρε θέση στο κέντρο της Πλατείας. Γύρω γύρω πολλά καθίσματα και τραπέζια για τους ξένους που αποδείχθηκαν ανεπαρκή για το

ανεπανάληπτο πλήθος που κατέκλυσε τους πέριξ χώρους.

Σε κατάλληλο μέρος τακτοποιήθηκαν τα μέλη της «Κριτικής Επιτροπής» που ήταν: η κα Θρομολοπούλου του Λυκείου Ελληνίδων, ο καθηγητής της Γυμναστικής και άριστος χορευτής κ. Ζιώγας, ο κ. Τζιάβας πρόεδρος του Κέντρου Ερευνών Ζαγορίου, ο Ιωάννης Καλύβας εκ μέρους του Π. Συνδέσμου Ζαγορίου και ο υποφαινόμενος από μέρους της εφημερίδας μας. Στην Κριτική Επιτροπή δόθηκε κάθε ευκολία να μπορέσει να εξασκήσει το έργο της.

Στις 8.30 της 13 Αυγούστου πρώτη μέρα της εκδήλωσης, άρχισε ο διαγωνισμός του χορού με Αλφαριθμητική σειρά. Τη δεύτερη μέρα ο διαγωνισμός άρχισε με την αντίθετη σειρά. Στις 14 δηλ. την άλλη μέρα ο κόσμος ταλαιπωρήθηκε από την βροχή, αλλά ευτυχώς μετά τις 9 κράτησε και όλο το μεγάλο εκείνο πλήθος κόσμου, αποζημιώθηκε, από την ωραία εμφάνιση όλων των χορευτικών συγκροτημάτων τη δεύτερη μέρα.

Πρώτο συγκρότημα των Άνα Σουδωνών χορεύει την πρώτη μέρα τους χορούς: Φέζο - Δερβέναγα, Γράβα, Γενοβέφα και τη δεύτερη μέρα: Το κοφτό, Βασιλαρχόντισσα, Βλάχα πλένει στο ποτάμι. Η είσοδος των χορευτών στο χώρο με έναν γρήγορο χορευτικό σκοπό ενθουσίασε το πλήθος που τους δέχτηκε με χειροκροτήματα. Ιδιαίτερη εντύπωση έκανε ο παλιός παραδοσιακός Ζαγορίσιος χορός: Γράβα που τον χορεύαν ιδιαίτερα τα κορίτσια με θαυμαστή επιτυχία. Γενικά τα Άνα Πεδινά είχαν μια καλή εμφάνιση. Ιδιαίτερα υπέροχες ήταν οι γυναίκες στον βηματισμό και τα «Ζαγορίσια λυγίσματα» καθώς και στη σωστή Ζαγορίσια στολή τους. Ωραίες φλοκάτες, ωραίες κεντημένες ποδιές και το Ζαγορίσιο μαντήλι. Τα Άνω Πεδινά θα ισοψηφούσαν στην πρώτη ή δεύτερη θέση αν ωρισμένοι από τους άνδρες δεν υπέρεδαν τον βηματισμό τους και πρόσεχαν περισσότερο το ντύσιμό τους. Πάντως τη δεύτερη μέρα η εμφάνισή τους όπως και όλων των άλλων ήταν άψογη από κάθε άποψη.

Πέμπτο στη σειρά το χορευτικό σύνολο των Κήπων. Γυναίκες με κάποια ηλικία νοικοκυρές Ζαγορίσιες μαζί με νέες κοπέλες ξεκίνησαν και χορεύαν με τον παλιό Ζαγορίσιο ρυθμό την Βασιλαρχόντισσα που άφησε ωραία εντύπωση σε όλους μας. Κάποια μικρή αντίθεση στα ντύσιμα, (την πρώτη μέρα) και μια δικαιολογημένη διατακτικότητα των γυναικών μείωσε κατά κάποιο τρόπο την βαθμολογία. Πάντως οι γυναίκες των Κήπων χορεύαν πολύ σεμνά και πολύ κοντά στον παλιό Ζαγορίσιο ρυθμό. Επίσης οι γυναίκες των Κήπων ήταν ντυμένες με παλιά Ζαγορίσια φορέματα πολύ ωραία.

Έκτο του Κουκούλι: Ωραίες Σαρακατσάνισσες με σωστή την Σαρακατσάνικη γυναικεία νυφιάτικη στολή τους και λεβέντες Σαρακατσάνοι με τις άσπρες μπουραζάνες και τα πλατέα μανίκια ενθουσίασαν τους θεατές. Θαυμάσια η γυναικεία στολή τους Γλέκα, φούστες, κάλτσες, τσαρούχια, χτένισμα όλα συντηρημένα και άψογα.

Την πρώτη μέρα χορεύαν τους χορούς: Βασιλαρχόντισσα, Στην κεντημένη ποδιά, Το Φέζο - Δερβέναγα. Τη δεύτερη μέρα το Κουκούλι πα-

λή καλή. Η Αρίστη χορεύει τους χορούς: Παταμά, Ζαγορίσιο, Φυσούνι, Φέζο - Δερβέναγα, Παλαμάκια και Σελφό.

Τρίτη η Βωβούσα. Οργανωμένο τέλει το χορευτικό τους συγκρότημα σύμφωνα απόλυτα με το ιδιαίτερο παραδοσιακό βωβουσώτικο ντύσιμο, έκανε εντυπωσιακή είσοδο στο χορευτικό χώρο. Άνδρες ηλικιωμένοι και θαυμάσιες κοπέλες χορεύαν με άνεση και μπρίο τους ιδιόρρυθμους παραδοσιακούς βωβουσώτικους χορούς. Ο κόσμος ενθουσιάστηκε και τους χειροκρότησε. Με δικά τους μουσικά όργανα έδωσαν μια ξεχωριστή νότια στην όλη εκδήλωση με τα δικά τους τραγούδια. Η βωβούσα ήρθε στην εκδήλωση με πλήρη οργάνωση και με υπευθυνότητα.

Τέταρτο στη σειρά μπήκε στο χορό το χορευτικό συγκρότημα του Ελαφότοπου. Όμορφες λυγρές, νέες κοπέλες, ντυμένες άψογα την πλούσια, την υπέροχη Ζαγορίσια στολή, που δείχνει τη μακραίωνη την πολιτιστική μας παράδοση, εντυπωσίασαν τους θεατές. Ωραίες φλοκάτες, θαυμάσιες ποδιές και το Ζαγορίσιο μαντήλι. Μπήκαν με πολύ κέφι στο χορό και παρουσίασαν ένα συντονισμένο χορευτικό σύνολο άψογο από κάθε άποψη. Χορεύαν, τις δύο μέρες, του χορούς: Μπολονάσσανα, Γενοβέφα, Πάπγκο, του Κίτσου η Μάνα και τους Κλέφτες. Όλες τον ίδιο λιγιστικό βηματισμό την ίδια χάρη. Ενθουσιάστηκε το πλήθος και τους χειροκρότησε με ενθουσιασμό. Κρίμα που δεν ήταν η Ε.Ρ.Τ. να τις κινηματογραφήσει.

Την δεύτερη μέρα είχαν πάλι την ίδια απόδοση.

Πέμπτο στη σειρά το χορευτικό σύνολο των Κήπων. Γυναίκες με κάποια ηλικία νοικοκυρές Ζαγορίσιες μαζί με νέες κοπέλες ξεκίνησαν και χορεύαν με τον παλιό Ζαγορίσιο ρυθμό την Βασιλαρχόντισσα που άφησε ωραία εντύπωση σε όλους μας. Κάποια μικρή αντίθεση στα ντύσιμα, (την πρώτη μέρα) και μια δικαιολογημένη διατακτικότητα των γυναικών μείωσε κατά κάποιο τρόπο την βαθμολογία. Πάντως οι γυναίκες των Κήπων χορεύαν πολύ σεμνά και πολύ κοντά στον παλιό Ζαγορίσιο ρυθμό. Επίσης οι γυναίκες των Κήπων ήταν ντυμένες με παλιά Ζαγορίσια φορέματα πολύ ωραία.

Έκτο του Κουκούλι: Ωραίες Σαρακατσάνισσες με σωστή την Σαρακατσάνικη γυναικεία νυφιάτικη στολή τους και λεβέντες Σαρακατσάνοι με τις άσπρες μπουραζάνες και τα πλατέα μανίκια ενθουσίασαν τους θεατές. Θαυμάσια η γυναικεία στολή τους Γλέκα, φούστες, κάλτσες, τσαρούχια, χτένισμα όλα συντηρημένα και άψογα.

Την πρώτη μέρα χορεύαν τους χορούς: Βασιλαρχόντισσα, Στην κεντημένη ποδιά, Το Φέζο - Δερβέναγα. Τη δεύτερη μέρα το Κουκούλι πα-

ρουσιάστηκε αγνώριστο στο χορό. Παρουσίασε έναν ενθουσιασμό, έναν αέρα και μια θαυμάσια κινητικότητα που μας κατάπληξε όλους με τον θαυμάσιο παραδοσιακό χορό «ο διπλός χορός» που τους έδωσε την ευκαιρία να απολαύσουν στην καλύτερη θέση.

Τέλος το Τσεπέλοβο παρουσίασε ένα θαυμάσιο χορευτικό σύνολο. Ωραίες, λυγρόκορμες και αφράτες κοπέλες, ντυμένες τη παραδοσιακή Ζαγορίσια στολή, (ξεχώρισαν οι κεντημένες ποδιές) έκαναν θαυμάσια γυναικεία τύπωση. Το Τσεπέλοβο μαζί με τον Ελαφότοπο παρουσίασαν το καλύτερο γυναικείο σύνολο. Αν το πρώτο βράδυ δεν είδαμε μια διαφορετική όψη από ανάλογες (ταιριάζουν μόνο στην ονομασία) εκδηλώσεις.

Αυτό ο Σύλλογος βρήκε ένα δικό του —μοναδικό σε αξία— ορυχείο απ' όπου άντλησε πολύ χρυσάφι! Το ερώτημα είναι αν ανθίζει να συνεχίσει την προσπάθεια που απαιτείται, κέρη, κόπους μηνών, και χρήματα που όπως μάθαμε διαθέτει ελάχιστα.

Στο τέλος της δεύτερης μέρας ήταν η «Κριτική Επιτροπή» αποσύρθηκε να κρίνει τους χορευτές βριβή σε δύσκολη θέση που συγκρότημα να βραβέψει. Στην πρώτη θέση ισοβάθμισαν ο Ελαφότοπος και η Βωβούσα και στη δεύτερη θέση η Αρίστη και το Κουκούλι. Επίσης με λύπη της άφησε πίσω τα υπόλοιπα χορευτικά συγκροτήματα που την δεύτερη, ιδιαίτερα, μέρα ήταν τέλεια από κάθε άποψη.

Έτσι, αφού έλαβε υπ' όψη την βαθμολογία όλων των μελών της έκρινε και βράβεψε στην πρώτη θέση τον Ελαφότοπο και την Βωβούσα και στη δεύτερη θέση την Αρίστη και το Κουκούλι. Στα χορευτικά συγκροτήματα Τσεπέλοβου, Άνω Πεδινών και Κήπων που και αυτά γι' ένα βαθμό έχασαν την πρώτη και δεύτερη θέση τους ανέμεινε ιδιαίτερο έπαινο για την ωραία τους προσπάθεια.

Κατά την ταπεινή μου γνώμη η Επιτροπή δεν άδικησε και πρέπει όλοι να είναι ευχαριστημένοι για την εμφάνιση των χορευτικών συγκροτημάτων που λάμπρυναν με την παρουσία τους την ωραία αυτή Ζαγοριολογική Πολιτιστική εκδήλωση.

Ευχόμαι του χρόνου να λάβουν μέρος όλα τα χωριά του Ζαγορίου όχι τόσο για να πάρουν βραβείο αλλά για την αξιοποίηση των ωραίων χορευτικών παραδόσεων της περιοχής μας που έχει να εμφανίσει τις καλύτερες στολές, τους καλύτερους χορούς και την μακραίωνη πολιτιστική παράδοση απ' όλα τα μέρη της Ελλάδας μας.

Ο Αρχηγός του συγκροτήματος Βωβούσας κ. Χρόνης Δρούμας στο τέλος της εκδήλωσης τραγούδησε παρακάτω Βωβουσώτικο τραγούδι: Ευχαριστούμε τη Μπάγια γιατί μας έδωσε την ευκαιρία να ανταμώθουμε.

«ΖΑΓΟΡΙΑΚΑ '83»

- Οι πολιτιστικές εκδηλώσεις του Συλλόγου Ασπραγγέλων

Πόσος μόθος χρειάστηκε να καταβληθεί από μέλη του Συλλόγου Ασπραγγέλων για να παρουσιαστούν κι εφέτος —τέταρτη χρονιά— τα «Ζαγοριάκα»! Υψηλοί οι στόχοι: τους γνώση των θεμάτων σε βάθος και το καλό γούστο, βοήθησαν τους διοργανωτές να παρουσιάσουν κάτι που βρίσκεται σε τελείως διαφορετικό πνεύμα από ανάλογες (ταιριάζουν μόνο στην ονομασία) εκδηλώσεις.

Αυτό ο Σύλλογος βρήκε ένα δικό του —μοναδικό σε αξία— ορυχείο απ' όπου άντλησε πολύ χρυσάφι! Το ερώτημα είναι αν ανθίζει να συνεχίσει την προσπάθεια που απαιτείται, κέρη, κόπους μηνών, και χρήματα που όπως μάθαμε διαθέτει ελάχιστα.

Στο τέλος της δεύτερης μέρας ήταν η «Κριτική Επιτροπή» αποσύρθηκε να κρίνει τους χορευτές βριβή σε δύσκολη θέση που συγκρότημα να βραβέψει. Στην πρώτη θέση ισοβάθμισαν ο Ελαφότοπος και η Βωβούσα και στη δεύτερη θέση η Αρίστη και το Κουκούλι. Επίσης με λύπη της άφησε πίσω τα υπόλοιπα χορευτικά συγκροτήματα που την δεύτερη, ιδιαίτερα, μέρα ήταν τέλεια από κάθε άποψη.

Έτσι, αφού έλαβε υπ' όψη την βαθμολογία όλων των μελών της έκρινε και βράβεψε στην πρώτη θέση τον Ελαφότοπο και την Βωβούσα και στη δεύτερη θέση την Αρίστη και το Κουκούλι. Στα χορευτικά συγκροτήματα Τσεπέλοβου, Άνω Πεδινών και Κήπων που και αυτά γι' ένα βαθμό έχασαν την πρώτη και δεύτερη θέση τους ανέμεινε ιδιαίτερο έπαινο για την ωραία τους προσπάθεια.

Κατά την ταπεινή μου γνώμη η Επιτροπή δεν άδικησε και πρέπει όλοι να είναι ευχαριστημένοι για την εμφάνιση των χορευτικών συγκροτημάτων που λάμπρυναν με την παρουσία τους την ωραία αυτή Ζαγοριολογική Πολιτιστική εκδήλωση.

Ευχόμαι του χρόνου να λάβουν μέρος όλα τα χωριά του Ζαγορίου όχι τόσο για να πάρουν βραβείο αλλά για την αξιοποίηση των ωραίων χορευτικών παραδόσεων της περιοχής μας που έχει να εμφανίσει τις καλύτερες στολές, τους καλύτερους χορούς και την μακραίωνη πολιτιστική παράδοση απ' όλα τα μέρη της Ελλάδας μας.

Ο Αρχηγός του συγκροτήματος Βωβούσας κ. Χρόνης Δρούμας στο τέλος της εκδήλωσης τραγούδησε παρακάτω Βωβουσώτικο τραγούδι: Ευχαριστούμε τη Μπάγια γιατί μας έδωσε την ευκαιρία να ανταμώθουμε.

Δώδεκα χρόνια και εξαίσιμα ούτε γράμμα μου στέλνει ούτε αντίλογα μου στέλνει ένα μαντήλι με 100 φλουριά

εκδηλώσεις

ας— και στα πυρπολημένα Ζαγοριώρια. Ήταν μ' εκδήλωση συνταρακτική! Στη διάρκεια της ακούστηκαν λυγμοί και αυτοί «εμαρτύρησαν» για το «γνήσιο» και το «υψηλό» της παράστασης. Ο χώρος διακοσμημένος με φωτογραφίες χωριών πριν καούν, με φωτογραφίες ερεπίων τους και με πίνακα τους όπου υπήρχαν αντίστοιχα οι αριθμοί των καμένων σπιτιών, σχολείων, εκκλησιών. Έγινε, στην αρχή, σύντομη αναφορά του κακού και ο κλαρινίστας από το Τσερβάρη Γρηγόρης Καψάλης ερμήνευσε με θαυμαστό τρόπο ένα μοιρολόι για τους νεκρούς. Μετά διαβάστηκαν «Χρονικά» του χωριού των Ασπραγγέλων, της Καλωτής και των Λυκαδίων (κα: το χωριό αυτό περιλαμβάνεται στα 44 Ζαγοριώρια) από τις κοπέλες του Συλλόγου Μίχα Καραγιάννη, Σούλα Κομπάρου και Λούλα Παπαγεωργίου. Οι φοτισμένες με συγκίνηση φωνές τους ήταν κάτι άλλο με την απλότητα και την ορθοφωνία τους, κάτι πολύ μικρό από στόμφο και θεατρικότητα καμώματα. Από τα καλογραμμένα «Χρονικά» έβγαιναν αυτές μνημές και ο πόνος τρυπούσε ως τα κόκκαλα. Στα ενδεδειγμένα τους απαγγελόνταν στίχοι του Ζαγορίσιου Βασίλη Φανίτσου από το πολύστιχο ποίημα «Φασίστες λυσαιγμένοι στο Ζαγόρι». Εκείνη την ώρα αναδείχτηκε η αξία των στίχων. Πίσω από το φολκλόρ διακόσμηση και τους γλισσοκίους ιδωματούχους των στίχων του φανερώθηκαν το δραματικό στοιχείο που με απλή ανάνυση δεν υποτιμάται ο καθένας.

Με συνόδεα κλαρίνο διαβάστηκε ο μεγάλος κατάλογος των νεκρών και η «Μνημοσύνη '43» έκλεισε με τους στίχους του Κάλβου: «Επί το

πρόπολεμικά προτού μας έλθουν τα αυτοκίνητα οι δρόμοι ήταν γεμάτοι ζώα. Μερικά απ' αυτά αποτελούσαν τα καράβια που μεταφέροντες τους Ζαγορίσιους στην ξενιτιά.

Πρόπολεμικά προτού μας έλθουν τα αυτοκίνητα οι δρόμοι ήταν γεμάτοι ζώα. Μερικά απ' αυτά αποτελούσαν τα καράβια που μεταφέροντες τους Ζαγορίσιους στην ξενιτιά.

Πρόπολεμικά προτού μας έλθουν τα αυτοκίνητα οι δρόμοι ήταν γεμάτοι ζώα. Μερικά απ' αυτά αποτελούσαν τα καράβια που μεταφέροντες τους Ζαγορίσιους στην ξενιτιά.

Πρόπολεμικά προτού μας έλθουν τα αυτοκίνητα οι δρόμοι ήταν γεμάτοι ζώα. Μερικά απ' αυτά αποτελούσαν τα καράβια που μεταφέροντες τους Ζαγορίσιους στην ξενιτιά.

Πρόπολεμικά προτού μας έλθουν τα αυτοκίνητα οι δρόμοι ήταν γεμάτοι ζώα. Μερικά απ' αυτά αποτελούσαν τα καράβια που μεταφέροντες τους Ζαγορίσιους στην ξενιτιά.

Πρόπολεμικά προτού μας έλθουν τα αυτοκίνητα οι δρόμοι ήταν γεμάτοι ζώα. Μερικά απ' αυτά αποτελούσαν τα καράβια που μεταφέροντες τους Ζαγορίσιους στην ξενιτιά.

Πρόπολεμικά προτού μας έλθουν τα αυτοκίνητα οι δρόμοι ήταν γεμάτοι ζώα. Μερικά απ' αυτά αποτελούσαν τα καράβια που μεταφέροντες τους Ζαγορίσιους στην ξενιτιά.

μέγα ερεπίον η Ελευθερία ολόρθη προσφέρει δύο στεφάνους εν' από γήινα φύλλα κι άλλον απ' άστρα».

Το πλήθος, αφήνοντας τη δροσιά της πλατείας, κατέκλυσε τις αίθουσες της «Έκθεσης που όπως ήταν γνωστό από δημοσιεύματα είχε αντεπιστημικό των αρχοντικών του. Τις άριστες ασπρόμαυρες και έγχρωμες φωτογραφίες που έλαβαν κατά τις περιόδους τους στα Ζαγοριώρια τα μέλη του Συλλόγου: Φωκίων Καψάλης, Τάσος και Γιώργος Τζιάβας, συνόδευσαν εκτεταμένα επεξηγηματικά σχόλια: έτσι οι επισκέπτες δεν είχαν ανάγκη ξεναγού.

Στην πρώτη αίθουσα η Έκθεση άρχισε από τα οικοδομικά υλικά που άφθονα διατίθεται η περιοχή: σχιστόλιθο και πύκνο. Συνέχισε με αλλοτινά κτίσματα που βοηθούσαν τις συγκοινωνίες: τοξωτά γεφύρια και Βραδεντινή σκάλα. Περνούσε σε πλακόστρωτα μεσοχώρια, λιδοστρωτά σοκάκια, καμπανοριά, εξωτερικά αρχοντικών, καμινάδες, εξωτερικές, αυλές, χαγιάτια, λιθόες και ξύλινες εσωτερικές σκάλες, «κμπίτσες», κελάρια, «κούλες» κ: έκλεινε με φωτογραφίες κανονικών κτιρίων στο Ζαγόρι που φέρουν πολλά παραδοσιακά στοιχεία.

Η δεύτερη αίθουσα φιλοξενούσε έγχρωμες φωτογραφίες που παρουσίασαν το εσωτερικό των αρχοντικών της περιοχής. Έτσι: το χορογραφικό, ξυλόγλυπτα έγχρωμα ταβάνια, μεσάντρες, ντουλάπια, τζάκια, σκάλες, ζωγραφισμένο πάτωμα (να! δεν πρόκειται για τυπογραφικό σφάλμα) κιά, φανερώσαν όλη την ομορφιά και αρχοντιά τους. Και 'δω υπάρχουν επεξηγηματικά σχόλια, εικάζω μα και

και ποδηλατοδρομίες. Το πνεύμα των αθλητικών εκδηλώσεων, για να δημιουργηθούν φιλικές σχέσεις μεταξύ των παιδιών της περιοχής, ήταν αρνητικό προς κάθε ιδέα πρωταθλητισμού. «Όσοι νέοι και νέες πήραν μέρος στα αθλήματα (60 περίπου), έλαβαν το ίδιο κομψό τιμητικό δίπλωμα και από ένα βιβλίο σχετικό με το Ζαγόρι. Στους αγώνες βόλλε'υ έλαβαν μέρος νέοι και νέες από Άνω Πεδινά, Αρίστη, Ελαφότοπο, Καπέσοβο, Τσεπέλοβο και Ασπραγγέλου (δυστυχώς, ο αγώνας Τσεπέλοβου - Άνω Πεδινών ματαιώθηκε από τη βροχή). Ο ποδηλατοδρομίες (τρία γκρούπ, χωρισμένα κατά ηλικίες) σκόρπισαν χαρά και ευθυμία σε ποδηλάτες και θεατές.

Θα ήταν άδικο αν δεν αναφέρονταν και οι θαυμάσιες αφίσσες για τα «Ζαγοριάκα '83», καλλιγραφημένες από το χέρι του κ. Κώστα Βλάχου και εκπονημένες από το χαράκτη Τάσσο. Τέτοια δουλειά δεν τη συναντάς συχνά!

Γενικά τα «Ζαγοριάκα» είναι κάθε χρόνο μια αξιολογήσιμη πνευματική προσφορά στον Ηπειρωτικό χώρο.

Ο Θεατής

γενικά, που ανέβριζαν με τον τρόπο τους την ποιότητα των φωτογραφιών εσωτερικών χώρων, π.χ.: «Από τις κορυφαίες ώρες της περιοχής, η αρχοντική ώρα του Ζαγοριού, το π.ε.ρ.τ.ό» ή «Το Ζαγορίσιο τοπίο είναι: όλο βαθεία φάραγγια και τάνυμα προς τα ύψη, λες και θέλουν όλα να φύγουν από τη γη, ρωμαλέα και επηρμένα: βουνοκορφές, άνθρωποι, δέντρα», υπήρχαν ψαλμοί του Δαβίδ, όπως: «Αι μερίδες μου έπεσαν εις τόπους περπινούς έλαβαν υψοστάτην κληρονομίαν» και σχετικοί στίχοι Σολωμού και Ελύτη.

Ακόμα υπήρχαν και στατιστικοί πίνακες που αφορούν τις διάφορες μετρήσεις του πληθυσμού της περιοχής —έργο του «Τμήματος έρευνας» του Συλλόγου— από τον περασμένο αιώνα μέχρι και της απογραφής του '81.

Μα η προσπάθεια για μια πιο ολοκληρωμένη παρουσίαση του θέματος συνεχίστηκε τα βραδυνά στις 8 και 10 Αυγούστου με προβολές διαφανειών από τους Ζαγορίσιους την αρχιτέκτονα κ. Ελένη Παγκρατίου τον κ. Κίμ. Κυριαζή. Παρουσίασαν, σε πυκνό αριθμό θεατών την αρχιτεκτονική διατερότητα της περιοχής και το κάλλος των χωριών της. Μετά τις προβολές πεκαλούθησε γόνιμη μορφωτική και ευχάριστη συζήτηση.

Τα «Ζαγοριάκα '83» περιλάμβαναν στο πρόγραμμά τους αγώνες βόλλε'υ

και ποδηλατοδρομίες. Το πνεύμα των αθλητικών εκδηλώσεων, για να δημιουργηθούν φιλικές σχέσεις μεταξύ των παιδιών της περιοχής, ήταν αρνητικό προς κάθε ιδέα πρωταθλητισμού. «Όσοι νέοι και νέες πήραν μέρος στα αθλήματα (60 περίπου), έλαβαν το ίδιο κομψό τιμητικό δίπλωμα και από ένα βιβλίο σχετικό με το Ζαγόρι. Στους αγώνες βόλλε'υ έλαβαν μέρος νέοι και νέες από Άνω Πεδινά, Αρίστη, Ελαφότοπο, Καπέσοβο, Τσεπέλοβο και Ασπραγγέλου (δυστυχώς, ο αγώνας Τσεπέλοβου - Άνω Πεδινών ματαιώθηκε από τη βροχή). Ο ποδηλατοδρομίες (τρία γκρούπ, χωρισμένα κατά ηλικίες) σκόρπισαν χαρά και ευθυμία σε ποδηλάτες και θεατές.

Θα ήταν άδικο αν δεν αναφέρονταν και οι θαυμάσιες αφίσσες για τα «Ζαγοριάκα '83», καλλιγραφημένες από το χέρι του κ. Κώστα Βλάχου και εκπονημένες από το χαράκτη Τάσσο. Τέτοια δουλειά δεν τη συναντάς συχνά!

Γενικά τα «Ζαγοριάκα» είναι κάθε χρόνο μια αξιολογήσιμη πνευματική προσφορά στον Ηπειρωτικό χώρο.

Ο Θεατής

ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1983

ΣΤΗ ΒΟΒΟΥΣΑ

Σαν σήμερα γιορτή της Παναγίας σε πολλά χωριά, όπως και στα γειτονικά μας Γρεβενά, Λάσινα, Αβδέλα κ.λπ. γίνεται μεγάλο πανηγύρι.

Εμείς επειδή γιορτάζουμε την Αγία Παρασκευή επί τριήμερο, με ξεχωριστά έθιμα και τραγούδια, τη γιορτή του Δεκαπενταύγουστου την κάνουμε πιο σερνή.

Γίνεται λειτουργία στη αυλή της Παναγίας στον Πάνω Μαχαλά, η εκκλησία έχει καταρρεύσει από πολύ παλιά και έχει κτισθεί ένα εκονοστάσι. Μετά την λειτουργία δίπλα από την εκκλησία στο αλώνι οι κάτοικοι στήνουν διπλό χορό, αυτή τη φορά χωρίς κλαρίνα και βιολιά, τραγουδώντας παλιά Βουβουσιώτικα τραγούδια όπως τα:

Βουβουσιώτικα γεκελιές
στα ντουφεκία πρώτο: αυτζήδες
Δεν είναι κρίμα κι άδικο
Ο Μιλτιάδης ο προματωτής
Αντίκρι απ' το Γαλατά
και αγνάντ' από την πόλη κλπ.
τραγουδία που τα διατηρούμε χωρίς καμία αλλαγή.

Μετά το χορό οι κάτοικοι χωρίζονται σε παρέες ανάλογα με την ηλικία και αρχίζουν τις επισκέψεις στα σπίτια του συνοικισμού τραγουδώντας. Εγώ χάρη στα 73 χρόνια μου πήγα με την παρέα των νερόντων, άκουσα πολλά τραγούδια. Ιδιαίτερη όμως εντύπωση μου έκανε το τραγούδι της ξενιτιάς τραγουδιμένο από τον τραγουδιστή του χωριού Βασίλη Χατζή ή Μπρούζο που ούτε τ' άσπρα του μαλλιά ούτε τα 85 χρόνια του τον εμποδίζουν να συμμετέχει πάντα πρώτος σε τέτοιες εκδηλώσεις.

(Το τραγούδι αναφέρεται σε κάποιον που φέρνει νέος απ' την πατρίδα του). «Αδωδεκα χρόνια έκανα μακριά στα ξένα και τώρα πήρα την απόφαση να γυρίσω στην Πατρίδα. Γυρίζοντας στο χωριό συνάντησα ένα γέρο που ρώτησα τι γιορτή είναι και κτυπούν τα τύμπανα, ο γέρος πακρίθηκε: Παντρεύεσαι; η νύφη μου γυναίκα του γιούμου πούνα; στη ξενιτιά.

Ο ξενιτεμένος του λέει, εγώ είμαι ο γιός σου, οπότε αγκαλιάζονται και φιλιούνται. Ο γέρος τον συμβουλεύει: Πήγαινε γρήγορα στην εκκλησιά και θα τους βρεις ή στα στέφανα ή την ώρα που βγαίνει η νύφη και φιλά τα χέρια μικρών και μεγάλων. Φθάνοντας στην εκκλησιά ο ξένος βρήκε τον κόσμο έξω από την εκκλησία και την νύφη να φιλά τα χέρια, οπότε ήρθε και η σειρά του δίνοντας όμως το χέρι του στη νύφη αυτή γνώρισε το δοχταλίδι του και κατάλαβε οπότε πέφτει στην αγκαλιά του κλαίγοντας. Ο γαμπρός βλέποντας την σκηνή εξοργίζεται βγάζει το πιστόλι του και σκοτώνει τον ξένο. Η νύφη όμως δεν ξαναγυρίζει στο φονιά εγκαταλείπει τα ετάσματα και πάει στο Μοναστήρι όπου

Τα Χωριά μας

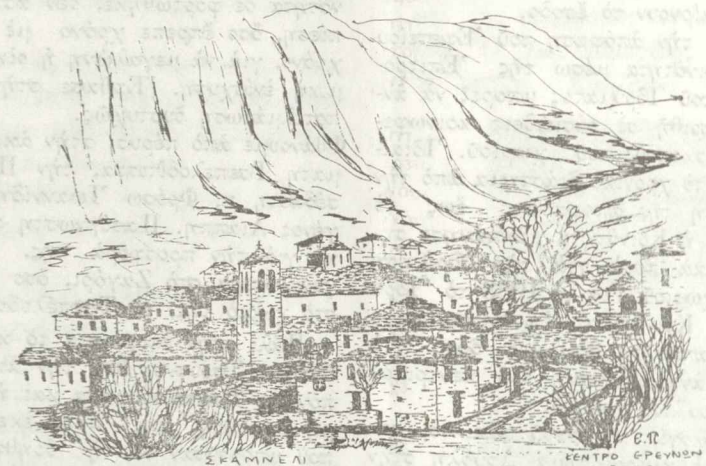
ΕΔΩ ΣΚΑΜΝΕΛΙ

Επιτέλους!

Το κομμάτι του επαρχιακού δρόμου από Άγιο Νικόλαο μέχρι τον Άγιο Σπυρίδωνα ασφαλιστοτρόθηκε, έτσι δεν θα μας πνίγουν η σκόνη το καλοκαίρι και τα λασπόνερα το χειμώνα.

Ευχαριστούμε τον κ. Νομάρχη και τις υπηρεσίες του, ιδιαίτερα δε τη ΜΙΟΜΑ για την σωστή δουλειά της. Το όμορφο Σκαμνέλι έγινε ομορφότερο.

Οι μαθητές της Τρίτης Δημοτικού του Γ' τμήματος του Κολλεγίου Αθηνών, που φοίτησαν στη σχολική περίοδο 82-83 με δασκάλα την όμορφη και δραστήρια δασκονίδα

Βελλοπούλου Μαρία προσέφεραν με δική τους επιθυμία ενενήντα ένα (91) βιβλία για τον πλουτισμό της Σχολικής βιβλιοθήκης του Δημοτικού Σχολείου της Κοινότητάς μας.

Εκφράζουμε τις ευχαριστίες μας και μέσω της εφημερίδας μας για την πολύτιμη και αξιότιμη προσφορά των παιδιών και της δραστήριας δασκάλας τους και ευχόμαστε στην πράξη τους αυτή να βρεθούν πολλοί μιμητές, όχι μόνο για τη βιβλιοθήκη του Σχολείου, αλλά και για τη βιβλιοθήκη του χωριού μας.

που και περνάει το υπόλοιπο της ζωής της. Στο μέρος που τάφηκε ο ξενιτεμένος βγήκε πηγή που την ονόμασαν πηγή της αγάπης. Αυτό είναι ένα κομμάτι από τους πολλούς μύθους του χωριού μας.

Οι επισκέψεις συνεχίζονται μέχρι το απόγευμα κατεβαίνουμε από τον Πάνω Μαχαλά για τα σπίτια μας με το τραγούδι:

Όλα τα δένδρα την αυγή
δρόσ'α είν' γεμμένα
και μένα τα ματάκια μου
δάκρυσαν τα καύμένα.

Βοβούσα 15-9-1983

ΧΡΟΝΗΣ ΔΡΟΥΓΙΑΣ

βλιοθήκη του Πνευματικού Κέντρου που θα γίνει στο χωριό μας.

Τα παιδιά, οι γονείς και οι κάτοικοι του χωριού μας τους στέλνουν το ευχαριστώ τους.

Και λίγο ποδοσφαιρικά.

Καθιερώθηκε από πέρσι ποδοσφαιρικό πρωτάθλημα καλοκαιριού στο Ζαγόρι.

Αλλά μία είναι η διαπίστωση:

Αντί οι αγώνες αυτοί να γίνουν εκδήλωση γνωριμίας και φιλίας μεταξύ παιδιών και φιλάθλων των χωριών μας πέτυχαν το αντίθετο και κατάφεραν να μας χωρίσουν σαν χωριά.

Στα Ζαγοροχώρια αυτό τον καιρό χρειάζεται όμορφα και ομοψυχία για να κρατηθούν ζωντανά και να δούμε το Ζαγόρι να ξαναγεννιέται.

Θα πω την άποψή μου αν και θα βρώ αντιρήσεις.

Να καταργηθεί ο θεσμός του πρωταθλήματος και ας διατηρηθεί ο θεσμός μόνο σε φιλικούς αγώνες που δεν θάχουν τόσο πάθος.

Υπάρχουν άλλες εκδηλώσεις για αγωνιστικούς χοροί, ποδηλατοδρομίες, βόλλε'υ κ.λπ.

Για πρωταθλητισμό υπάρχει ο Πανζαγοροσκόκος και ας βοηθήσουμε στην πρόδο του.

ΑΛΕΞΗΣ

ΔΩΡΕΕΣ

Ο κ. Κ. Π. Λαζαρίδης πρόσφερε στη βιβλιοθήκη του Συλλόγου Ασπραγγέλων, ταμώνας τη μνήμη των αδελφών Γούλα και Καντή Κομπάρου, μία σειρά βιβλίων του. Για τον ίδιο σκοπό πρόσφερε χίλιες δραχ. ο κ. Δημ. Φερούκας.

Η κ. Άρτεμις Κουνάβου - Μπέττεν και ο κ. Δημήτριος Αντ. Κουνάβος προσέφεραν ανά δύο χιλιάδες (2000) δραχμές, για την επισκευή του Αγίου Γεωργίου Βρυσοχωριού, εις μνήμην του θείου τους Μηλιόδη Κουνάβου.

ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΗΛΙΟΧΩΡΙΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Ο Σύλλογος Ηλιοχωριτών Αθηνών έστειλε επιστολή προς τους απανταχού ηλιοχωρίτες που υπογράφεται από τον πρόεδρό του Γεώργιο Παρταλιδή και τον ταμία Χρυσ. Παλύζο για να τους γνωρίσει ότι:

«Στο ξεχασμένο χωριό μας το ΗΛΙΟΧΩΡΙ, χάρη στην πρωτοβουλία του αδελφού Συλλόγου των Ηλιοχωριτών στα Γιάννενα, άρχισαν επιτέλους να εκτελούνται τα πρώτα βασικά έργα:

- Διαπλάτυνση — δάνοιξη κεντρικού δρόμου μέχρι το μεσοχώρι και το πλάτανο
- εκχωμάτωση και διαμόρφωση της πλατείας του μεσοχωριού
- κατασκευή βρύσης στο μεσοχώρι και τοχοποιΐας στον κεντρικό δρόμο μετά τη διαπλάτυνσή του και άλλα.

Τα προγραμματισμένα αυτά έργα θα δώσουν νέα πνοή στο χωριό μας τόσο από πλευράς εμφανίσεως (καλλωπισμού), όσο και κυρίως εξυπηρέτησε των συμπατριωτών μας που ζουν σ' αυτό ή που σαν ξενιτεμένοι το επισκέπτονται (τα αυτοκίνητα θα μπορούν να φτάσουν μέχρι τον πλάτανο, το καμάρι του χωριού μας).

Όμως, για την εκτέλεση των έργων αυτών θα χρειαστούν αρκετά χρήματα που δεν υπάρχουν, αλλά μπορούν ασφαλώς να συγκεντρωθούν με τη συνεισφορά όλων μας (του καθενός ανάλογα με τις δυνατότητές του).

Και τους παρακαλεί να στείλουν «όσα περισσότερα χρήματα μπορούν για να βοηθήσουν να τελεωθούν τα έργα πριν από τις φθινοπωρινές βροχές».

Διεύθυνση Ταμία: Χρυσόστομος Παλύζος Λεοσίων 30 Αθήνα Τ.Τ. 10439.

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΠΕΣΟΒΟ

ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΚΑΠΕΣΟΒΟΥ
«Ο ΑΛΕΞΗΣ ΝΟΥΤΣΟΣ»

Στις 30 Ιουλίου έγινε στο Καπίσοβο η πρώτη συνεδρίαση του Δ.Σ. του Εκπολιτιστικού Συλλόγου Καπέσους «Ο Αλέξης Νούτσος» και συγκροτήθηκε σε σώμα ως εξής:

Πρόεδρος: Παπαγεωργίου Θεοκυδίδης.
Γεν. Γραμ.: Βαρζώκα Άννα.
Ταμίας: Τόλογλου Οδυσσέας.
Αντ.πρόεδρος: Δαλκαβούκης Βασίλης.

Μέλος: Τόλογλου Ανδρέας.

Το Δ.Σ.

Ο Εκπολιτιστικός Σύλλογος Καπέσους διαθέτει μοναδικούς χώρους για εκθέσεις, ομιλίες, προβολές στο Δημοτικό Σχολείο του χωριού ΔΩΡΕΑΝ ύστερα από συνενόηση με το Δ.Σ. του Συλλόγου.

Το Δ.Σ.

γράμματα ἀναγνωστών

Προς
Την Εφημερίδα «ΖΑΓΟΡΙ»

Ενταύθα

Κύριε Διευθυντά,
Παρακαλώ όπως δημοσιεύσετε την παρούσα αφορώσα το ΚΕΖ:

Κύριε Πρόεδρε,
Εμελέτησα μετά προσοχής το Καταστατικό του ΚΕΖ, τα προγράμματα εκδηλώσεων, ως και διάφορα φυλλάδια του Κέντρου και κατέληξα εις συμπεράσματα, τα οποία είμαι υποχρεωμένος να σας τα καταστήσω γνωστά.

Αξίζει αναμφιβόλως ένα ΕΥΓΕ εις εκείνους οι οποίοι συνέλαβαν την ιδέα της ίδρύσεως του ΚΕΖ, κύριος σκοπός του οποίου είναι η προβολή, η αξιοποίηση του Ζαγορίου, οι γνώσεις των εθίμων και παραδόσεων τούτου, ως και η γνωριμία και η αλληλεγγύη μεταξύ των.
Προς επίτευξη των ανωτέρω, χρειάζεται όμως ένα Κέντρο δυναμικών με ακτινοβολία και δυνατόν να ανταποκριθεί προς όλους τους τομείς με προγράμματα ποικίλλα και βαθυστόχαστα.

Εσείς εκάνατε εκλογάς και ψηφίστηκε από τριάντα τέσσαρες (34) παρόντες και δέκα εννέα (19) απόντες, με επιστολές όμως.

Πως τας εκάνατε και διατί τις εκάνατε έτσι δεν με ενδιαφέρει. Το αποτέλεσμα όμως είναι ότι: εκ των εκλογών αυτών ανεδείχθη ένα ολιγομελές Δ.Σ. το οποίον δεν κατόρθωσε να πείσει κανέναν ότι ηργάσθη και εργάζεται αποδοτικά.

Είσαθε σεις Κε Πρόεδρε ικανοποιημένος από τις Αρχαιρεσίες που εκάνατε; και ευχαριστημένος από το

μέχρι τούδε έργο του Κέντρου;

Ασφαλώς όχι.

Τι έπρεπε να κάνετε:

Να καλέσετε (η γνώμη μου) ένα πανζαγορησιακό Συνέδριο (ειδοποίηση δα του τύπου), διορισμένη ημερομηνία και τόπο, όπως π.χ. 20—22 Αυγούστου 1984 εις τους Κήπους όπου και η έδρα του ΚΕΖ. Να κληθούν όλοι οι κατοκούντες στο Ζαγόρι και οι απόδημοι Ζαγορίσιοι και αφού ψηφίσουν ένα Δ.Σ. δέκα πέντε (15) ατόμων (5 από κάθε περιοχή, Ανατολικό - Κεντρικό - Δυτικό) και να συζητήσουν διάφορα θέματα τα οποία ενδιαφέρουν πολύ το Ζαγόρι.

Εάν κάνατε αυτό, θα προσφέρατε τη μεγαλύτερη υπηρεσία στο Ζαγόρι, την οποίαν θα είχατε προσφέρει μέχρι τώρα.

Εις περίπτωση καθ' ην είχετε αντίθετον γνώμην συνεχίστε το δρόμο που πήρατε, αλλάζτε όμως τον τίτλο του ΚΕΖ και αντικαταστήστε το με άλλο οιοδήποτε τίτλο εάν εννοείτε θέλητε.

Εσείς ξέρητε πολύ καλά πως ο τίτλος ο σημερινός πρέπει να έχει περιεχόμενο και προγράμματα πλούσια και ποικίλλα. Δεν μπορεί κάθε χρόνο να έχει: το Ανοιχτό Σχολείο και: αυτό εφέτος να προστεθούν και τα μαθήματα των Σκίων. Μπορούσε κάλλιστα ο διδάσκων κ. Αλεξάκης να κάνει δύο μαθήματα στα παιδιά μόνο. Άλλωστε ο καραγκιόζης δεν έχει ουδεμίαν σχέση με το Ζαγόρι.

Αυτή την απτηγή έρχετα: το παλαιόν ρητόν 'Ωδυνεν όρος, έτεκεν μύν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΟΝΟΣ
Ιατρός

Οι ζαγορίδιοι γράφουν:

Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ
ΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΑ

Καλώς σέ βρήκα πλάτανε
μέ τά πλατά σου φύλλα
μέ τας ριζούλες στό νερό
χρόνια νά ζήσεις χίλια.

Καλώς σέ βρήκα Νίκο μου
μέ τούς παλιούς συμβούλους
οί νέοι τώρα άς φτιάσουνε
έλλειψεις τού χωριού μας.

Καλώς σέ βρήκα Πρόεδρε
καινούργιε τού χωριού μας
μέ τούς καινούργιους συμβούλους
τούς δασοκτηνοτρόφους.

Έργα καλά νά φτιάσετε
στό όμορφο χωριό μας,
δρόμους, πλατείες και νερά
και λούστες στα βουνά μας

Καλώς σας βρήκα χωριανοί
και τού χωριού Νταμάρια
χρόνια πολλά να ζητείται
μαζί με τας φαμπλαίς σας

Τής Γκούρας μας οι κερασιές
και τού Σελιού μας οι Γκορτσιές,
μέ άνθισμένους τας Κρανιές
νά είναι οι χαρές σας

Και σεις βουνά τού Σκαμνελιού
τά πολυαγαπημένα
κά πολυαγαπημένα
με τας πανύψηλες κορφές
λουλούδια στολισμένα

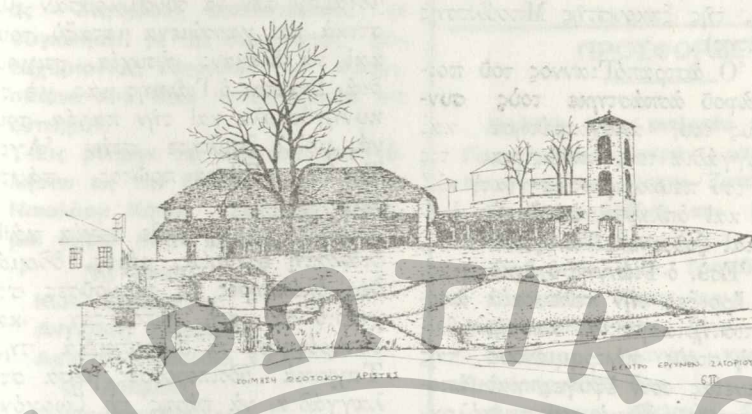
Στα σιάδα στο ταπούρι
θά δπλογονατίω
τόν ύπατο χοιρετισμό
εκεί θά σός άφήσω.

Σκαμνέλι 19-3-1983
Γ. ΒΑΡΖΩΚΑΣ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΝΕΩΝ ΑΡΙΣΤΗΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Στην Αρίστη ιδρύθηκε, τις μέρες του Πάσχα, Σύλλογος Νέων Αρίστης, με σκοπό να συσπειρώσει όλους τους νέους του χωριού, ντόπιους και απόδημους, σε μια προσπάθεια κοινωνιολογικής και πολιτιστικής δράσης. Η ίδρυση του συλλόγου ήταν αποτέλεσμα διαπίστωσης, των ιδίων των νέων, μιας σειράς προβλημάτων που αντιμετώπιζαν με την παρουσία τους —τη θερμή ιδιαιτερά περίοδο— στο χωριό. Έλλειψη ψυχαγωγίας, πνευματικής και πολιτιστικής έκφρασης, συμμετοχής στη ζωή και τα προβλήματα του χωριού και της περιοχής του και άλλα, κρατούσαν τους νέους σε μια παθητική παρουσία στο χωριό, με το αίσθημα της ανίας να τους συμπιέζει.

Σήμερα, οι νέοι της Αρίστης, με το εγκεκριμένο από το Πρωτοδικείο Ιωαννίνων Καταστατικό τους (αρ. 720/4.5.83) έχουν νομική υπόσταση, έχουν εκλεγμένο Διοκ. Συμβούλιο, έχουν σκοπούς και συγκεκριμένους στόχους.

Γράφε: το Καταστατικό τους:

«Σκοποί του συλλόγου είναι:

- α) η ανάπτυξη και η εν γένει πρόοδος του χωριού, η διάσωση, διατήρηση και προαγωγή του λαϊκού πολιτισμού και των τοπικών παραδόσεων, β) η πνευματική, ηθική και κοινωνική εξύψωση των μελών του, γ) η σύσφιξη των αδελφικών μεταξύ των σχέσεων, δ) η παντοειδής συμβολή εις τον εκπαιδισμό των κοτόκων της Κοινότητος με τη συμμετοχή εις όλας τας τοπικές εκδηλώσεις.

Έτσι ο σύλλογος νέων Αρίστης έχει: πολλή δουλειά να κάνει και πρέπει να δραστηριοποιηθεί εντατικά και με ενθουσιασμό, γιατί στο ίδιο έργο των σκοπών αναφέροντα λεπτομερειακά, οι επιδιώξεις του αυτής, που δίνουν το μέγεθος των οραματισμών, της υπευθυνότητας και των προοπτικών των νέων παιδιών να γίνουν φορέας προσφοράς και δημιουργίας στον όμορφο γενέθλιο τόπο τους.

Τα παιδιά, που ανέλαβαν το βάρος αυτό, βάζουν τη σφραγίδα τους για κάθε επιτυχία. Το πρώτο Δ.Σ. αποτελέστηκε από τους:

Πρόεδρο: Νίκο Λογοθέτη, νομικό
Ανδρ: Χρήστο Τζόμπα, δάσκαλο
Γ. Γραμματέα: Νίκο Κατή, δάσκαλο
Ταμία: Γιάννη Κλούμπα, Προϊστάμενο ΕΛ—ΤΑ Αρίστης.

Σύμβουλο: Μίμη Κοντοκάλι, μαθητή Λυκείου.

Στο μικρό δάσημα ζωής του ο σύλλογος πέτυχε να οργανώσει χορευτική ομάδα, από κορίτσια και αγόρια, που πήραν μέρος στο διαγωνισμό παραδοσιακών χορών, που έγινε στους Κήπους Ζαγορίου, στις 12—13 Αυγούστου. Η εμφάνιση της ομάδας ήταν εντυπωσιακή και έτυχε διακρίσεων. Πήρε μέρος, νωρίτερα, σε φορέας του χωριού, στις εκδηλώσεις του Δ' «Ανοιχτού Σχολείου» του Κ.Ε.Ζ. που έγιναν στην Αρίστη από 31/7 μέχρι 6 Αυγούστου. Ήδη ασχολείται με οργανωτικά προβλήματα και επεξεργάζεται την παρουσία του, σε φορέας του χωριού, σε κοινή σύσκεψη με τους άλλους φορείς του χωριού —Πρόεδρο Κοινότητας, Πρόεδρο Ενώσεως Αρίστης—Βίκου Ζαγορίου, που καλύπτει τους αποδιδόμενους—σε πρώτη κοινή επαφή για συντονισμένη συνεργασία, που θ' αποσκοπεί στην πρόοδο και την ανάπτυξη της ζωής του χωριού μας.

Σ' αυτό το ευγενικό ξεκίνημα των παιδιών, αισθάνεται κανείς την ανάγκη να τους συγχωρεί και να τους ευχαίρει, με όλη τη δύναμη της εκκρίνεας, κάθε επιτυχία και προκοπή στις προσπάθειές τους. Είναι πραγματικά η ελπίδα και η νέα ζωή του χωριού μας.

Καλούμε όλους τους νέους ανθρώπους της Αρίστης, όπου κι αν βρίσκονται και δραστηριοποιούνται, να συνδεθούν με το σύλλογό τους, να τον δυναμώσουν, να τον ενισχύσουν με όποιο τρόπο νομίζουν, να τον κάνουν τρανό και πλούσιο σε επιτυχίες. Καλούμε ακόμα όλους τους Αρίστινους, ντόπιους και απόδημους, να χρημετίσουν την ίδρυση του Συλλόγου των νέων και να τον αγκαλιάσουν με στοργή, ενθαρρύνοντας και βοηθώντας αυτούς τους νέους ανθρώπους.

Η ανάπτυξη και η δράση του συλλόγου νέων της Αρίστης, δεν θα είναι μια σημαντική προσφορά για το ίδιο το χωριό τους, αλλά και μια συμβολή πολιτιστικής παρουσίας στον ευρύτερο Ζαγορησιο χώρο.

Σ.Σ.

Το ΖΑΓΟΡΙ μας

ΓΙΑΝΝΗΣ Α. ΕΥΝΟΣ

Υπό ΝΙΚΟΥ ΣΤΑΡΡΑ

«...Οι άριστες τα πεύκα μου
τά κρύα Νερά μου
θέλω Αλαμπήν μου
Νά μη με δουν...»
(Από τον «Αστροπύργον» του
Βαλαωρίτη)

Πολύλλοι και άληθινοί
Γιάνοι.

— Πάνε τώρα κάπου σάραντα
μέρες, που τόσο άναπάντεχα, έν-
τελώς άπορηδοποίητα και τόσο
ξαφνικά, έφυγες και πέταξες, ά-
καρια, σαν άπιαστο άηριόπουλο,
για το τελευταίο το μακρινό, το
άτέλειμο ταξίδι, που θα σε θγά-
λη στον ήσυχο, τον ήρεμο και ά-
τάραχο, τον λουλουδιόχο «ά-
σπαστον λιμάνι».

— Δεν θα σε ξαναδούν τα άπα-
ρηγόρητα λαορευνά πρόσωπα της
οικογενείας σου και δεν σε είδαν
ούτε θα σε ξαναδούν, τα άγαπη-
μένα σου και χλιστραγουδισμένα
πεύκα και τα έλστα, οι πανέμορ-
φες ραχούλες με τα κούσια και
τα κρύα νερά, το άμορφο χωρι-
ο σου, της ξακουστής Μπουλίστης
(Ελλάς).

— Ο άστραυλόγιανος του ποι-
ητή, άπου άσπαστηκε τους συν-
τρόφους του, άποχαρτίστηκε και
τα λαγγάδια του, καθώς και τις
γύφους του πευκορεματιές γιατί κλέ-
φτης, και άπαιρηγός ήσαν ο έ-
δος και ζούσε εκεί άνάμεσα τους.

— Έβδ, ο Γιάννης ο δικός μας,
άπου έφύγες την τελευταία άπο-
χαρτιστήρια ματιά, καυτή, λι-
πηρή στους συντημένους της
οικογενείας σου, έφυγες και άπο-
χωρήστηκες τ άδικα σου πευκόλο-
γα — της Μπουλίστης —, παθια-
σμένος λάρτης της πλοήτας φί-
σης καθώς ήσαν, φίλος, Λεβέν-
της, κακιστικός, σαν πέδικος, πε-
ρήφανος και φωτεινός, αλλά και
γεμάτος καλωσύνη και άγαθήτη-
τα, ήρεμο και εύγενές, άρσετε
σπάνιες, που σε συνόδευαν και σε
κοσμούσαν σ' όλη σου τη ζωή,
και που τις πήρες τώρα μαζί σου.

— Άλλοι άμυλητές, κατά το
πάνδημο ξεκίνημά σου στον Άγγι-
Γιώργη, του ξεχωριστού χωριού
σου, καθώς και ο άγαπητός κοινός
μας φίλος Πέτρος Παζούλης με
τον «Πρωτό Δόγιο», σμαργάση-
σαν όλη την πορεία, της πολυκύ-
μαντης ζωής σου, άρτια, φωτα-
γραφικά και με πολλές λεπτομέ-
ρειες, και έξυμνησαν τα έξαιρετι-
κά προσόντα σου, την έπιστημονι-
κή και έπαγγελματική σου κα-
τάρτιση, την έρευνητική εύσυνε-
δησία και την άξιοζήλευτη κοι-
νωνική σου προσφορά, σε πολλούς
τοίχες, στο Έπιμνηστήριο, στην
Κοινότητα, στην Εκκλησία.

— Όμως, όσα κι αν ειπώθη-
καν κι όσα κι αν γράφτηκαν, δεν
έξηνωσαν το άπείρητο από τις
άρετες, του σταθερού, του άνέ-
κρατου του άκαμπτου χαρακτήρα
σου, ούτε τα πολυπούλα προσόν-

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΕΣ

τα με τα άποια ήσαν προικισμέ-
νος, που όλα αυτά — σε κάνανε —
τόσο άξιοζήλητο. Σε κοσμούσαν
πληθώρα από έμφυτα φυσικά χα-
ρίσματα καλωσύνης και άληθι-
ας, αλλά και έπικτητες άρετές
που άπόκτησες, πολύ άδυσχερές
καθώς ήσαν, εύσυνεδήτους μελε-
τητής κι έρευνητής. — Ήσουν
έσθ, ο δολοφονημένος και θαυ-
σάσιμος, διανοούμενος, ο γλαφυ-
ρός άμυλητής και συγγραφέας,
τόνο συγκεντρωμένος, σημειω-
τής πανέμορφης, τόσο από φυσι-
κές καλλονές, όσο και με το ξεχω-
ριστό άνθρωπινο ύψος, Μπουλ-
ίστης σου.

— Μοναδικό σου σπάρ, το πα-
νάρχαιο κι εύγενικό θάλλμα, το
κυνήγι. Μέσα στις πευκοφύτες
πυλινές και τις δασοπινές ράχες,
γύρω και πάνω από το χωριό σου,
τις χαρμυγές, που με το πρωινό
άεράκι, θρόιζαν τα φύλλα, από τα
έλστα και τα πεύκα, άμορφα ή-
συχα και γεμάτα όρος κι άγριες
πηγαίες παρθενικές μυρουδιές, έ-
μοιαζαν σαν να συναμιλούσαν μι-
στικά και χαρούμενα μεταξύ τους
και να έλεγαν: «ήσυχα, σημειω-
διά, έρχεται ο Γιάννης μας, με τα
κυνήγια και την παρέα του,
νά, μόλις ξαμύτησε στην Άγία
Τριάδα». Πάντα πρώτος, πάντα
άρχηγός.

Κάθε γιορτή, κάθε άργία κάθε
δικαστή έργασίας, μέρες, όδομά-
δες δολοφονίας τις περνούσες στο
χωριό σου, στη Μπουλίστη, και
συντρόφους τα έλστα πεύκα της.
Ταχτικά άδοκασίμους μέσα στα
λαγγάδια, να πάρης τη ζωογόνα
πνοή, από τις θουές δαδιάς και
τα καμωμένα έλστα, αλλά και να
χαρτίσης, σ' αυτή την καταπράσι-
νη άπέραντη θάλασσα της περι-
χής του χωριού σου, την άπαρη-
τήτη άνθρωπινή συμπεριφορά σου,
να τα καλημερίζης τακτικά και
να τα ζωογονής.

— Καλλιγεργμένος, σε ύψιστο
βαθμό, πάντα χαρούμενος και γε-
λαστός, άπόκτησες πολλούς, πάρα
πολλούς φίλους, άμω κανένα έχ-
θρό, κανένα άσπασμένο. Πάν-
τα ήρεμος, πάντοτε συμβιβαστι-
κός. Σεμνός και μακρόθυμος, με-
γαλόφυχος και προικισμένος με
καθαρό και φωτεινό πνεύμα, ρέ-
κτης και άκάματος, δουλειές
που πνεύματος, με μεγάλη ψυχή
και ζήλευτη ζωτικότητα και δράση,
για κάθε προσοντή των δικών σου
και του χωριού σου, που λάτρευ-
ες κι είσαι σ' ο μόνος που τόλ-
μησες να το άποθανάτισες, με την
Ίστορική μονογραφία που συνέ-
γραψες για την Μπουλίστη (Έλλά-
ς), με πολλή κόπο, και άνεξάν-
τηλη ύπαμονή, έρευνητάς, για
πολύ καιρό, κάθε ζωντανή και
γραιπτή ιστορική πηγή.

— Υπήρξες θαυμάσιος και γε-
ναίος άγωνιστής, σε κάθε άντιέ-
δρα της ζωής, άκόμα και τον

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
ΒΕΡΤΟΔΟΥΛΟΣ

Πολύ βαθιά νοιώθω μέσα μου την
έλλειψή του. Όσες φορές καπεβαί-
νω στα Γιάννια, νομίζω πως θα τον
συναντήσω σε κάποιον από τους
δρόμους που συχνάζαμε κι οι δυο
μας, από την Καραβάδα ως την
Κεντρική Πλατεία και τη Μητρόπο-
λη. Μου φαίνεται ακόμα πως κάπου
θ' ανταμωθούμε. Κι ήταν τόσο ευ-
χάριστο το αντίμωμά μας. Για μένα
ιδιαίτερα δημιουργικό και καρποφο-
ρο. Γελαστός και πάντοτε γλυκόλο-
γος, μιλούσε πάντοτε με τρόπο α-
νοικτόκαρδο, που κάπως αραδιά και
σπάνια τον βρίσκεις στις σημερινές
κοινωνίες και φιλικές συναντήσεις.
Πάντα πρόθυμος ν' εξυπηρετήσει, ό-
σο μπορούσε όλους και με θυσίες α-
κόμα. «Μη διστάσεις, Κώστα, μου έ-
λεγε, να μου ζητήσεις ό τι θέλεις.
Έχω απ' όλες τις φωτογραφίες που
σου χρειάζονται. Κι αν δεν έχω, πές
μου τι θέλεις και θα σου βγάλω.
Μη ντρέπεσαι να μου πες...». Τα
τέτοια του λόγια τα τόσο καλωσι-
νάτα και τόσο αυταρκά βουίζουν
καθημερινά στ' αυτιά μου. Για το
λόγο λοιπόν αυτό, ένας που έλαμ-
ει και θα κλαίει για πολύ καιρό για το
γλήγορο χαμό του, ύστερα από τους
δικούς του, με πραγματικό ψυχικό
πόνο είμαι κι εγώ, γιατί έχασα έναν
πολύτιμο συνεργάτη στις ταπεινές
μου πνευματικές απασχολήσεις, έναν
θερμό πατριώτη και σπάνιο καλλι-
τέχνη, έναν πολύ ειλικρινή, πολύ
συνετό και πολύ μετρούφρονα αδε-
λφικό φίλο. Ο Αποστόλος Βερτόδου-
λος ήταν από τις σπάνιες προσω-
πότητες που το πέρασμά του από
κοντά μας δεν ξεχνιέται εύκολα. Πα-
ραμένει αιώνα η μνήμη του.

ΚΩΣΤΑΣ Π. ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ

ΜΑΡΙΑ Α. ΤΣΟΥΜΑΝΗ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ Μ. ΤΣΟΥΜΑΝΗ

Δυο σεβάσιμες γρηούλες, με οκτώ-
μισή κι απάνω δεκαετίες στη πλάτη
τους, μας άφησαν χρόνια και την
ευχή τους. Ζωντανή Σαρακατσάνη
παράδοση κι οι δυο τους, από τη
μεγάλη καλωσύνη κι αγάπη για ό-
λους.

Ο δρόμος της ζωής τους, δεν ή-
ταν ανόδοτος. Νοώσανε βαθύ-
τατο πόνο, από το χαμό προσφίλων
προσώπων των οικογενειών των. Με
δεν παραδόθηκαν στο μεγάλο πόνο.
Δε λήγισε η έλλειψή τους κι εργά-
στηκαν με φανατισμό, κι ανόστη-
σαν παιδιά κι εγγόνια κι δ' γγωνα.

Τόσο καλές, τόσο αγνές, τόσο
φρόνιμες. Δε βγήκε από το στόμα
μας κακός λόγος, μα ούτε κι απ' τη
σκέψη τους πέρασε.

Ήσαν παράδειγμα υπομονής κι
καί θέλησης...
Ο Θεός να τις αναπαύει με τους
δικαιούς και να παρηγορήσει τις ο-
κογένειές τους...

Τσιπέλοβο Αύγουστος 1983

Τ.Π.

Ε.Γ.

Σελίδα 14

Β' Πεδοσφαιριστοί άγωνες Ζαγορίου

Με επιτυχία έληξαν οι ποδοσφαι-
ρικοί άγώνες στο Ζαγόρι. Δημοσιεύ-
ουμε τα αναλυτικά αποτελέσματα.
Ανθρακίτης — Ελάτη 1—0
Κουκούλι — Κήποι 8—1
Ελαφότοπος — Μονοδένδρο: 2—0
(χωρίς αγώνα)
Καπέσοβο — Λίστα 2—0

(χωρίς αγώνα)
Ασπράγγελοι — Βίτσα 6—1
Φραγκάδες — Νεγάδες 10—2
Άνω Πεδινά — Κάτω Πεδινά 4—0
Τσιπέλοβο — Σκαμνέλι 6—0
ΗΜΙΤΕΛΙΚΟΣ
Φραγκάδες — Ασπράγγελοι: 2—7
Τσιπέλοβο — Άνω Πεδινά 2—4

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ ΚΩΔΙΚΑ ΤΩΝ ΕΠΑΝΩ ΣΟΥΔΕΝΩΝ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ απ' την 10η ΣΕΛ.

ριό του που τον γαλούχησε και τον ανέδειξε. Κάποτε θέλεια θα έλθη
ή ώρα για να συμπεριληφθεί και η διαθήκη του Χατζή - Καλλίνικου
μαζί με άλλες Σουδενωτών στην ιστορία του χωριού. Όσοσο μία μι-
κρή παράγραφο θα την παραθέσω και σ' αυτό το σημείωμά μου.

..... Διατήρησα, ως έπεται, την ιδίαν έμου περιουσίαν, δηλ. την
περιουσίαν, ήν έκτισάμην και είχαν πριν η εσέλθω εις την διαλήφθει-
σαν Μονήν Εθαγγελιστριάς και πρινέπομένους αναδείχθω ήγούμενος αὐ-
τής τε και της έτέρας Μονής της Άγίας Παρασκευής, όρίζω λέγω,
περί της ιδιωτικής και άτομικής ιδίας έμου περιουσίας...»

Ο Χατζή - Καλλίνικος είχε και άδελφή, τη Βασίλική, όμοια και
αυτή στα αθλήματα και τις διαθέσεις με τον αὐτάδελφο.

Ο λιθόστρωτος δρόμος που άρχιζε προς τα Δυτικά της Λεύκας
και περνούσε από την τοποθεσία «Μαλσαίνες» με προσοχή να φθάση
έως τα άμπέλια είναι με δαπάνες της Βασίλικης, γι' αυτό και λέγον-
ταν Β α σ ι λ ι κ ή δ ρ ο μ ο ς, ενώ ο δρόμος προς τα ανατολικά
της Λεύκας (πηγαδιού) λέγονταν Τ ο υ ρ κ ή δ ρ ο μ ο ς, γιατί
περνούσαν τουρκικά στρατιωτικά τμήματα, που φυσικά περνούσαν και
από το λιθόστρω Βασίλικόδρομο.

Ε ρ χ ό μ α σ τ ε στον ΑΝΑΓΝΩΣΤΗ ΙΩ. ΝΤΟΥ-
Β Λ Η. Από την ύπογραφή του φαίνεται ότι ήξερε λιγότερα γράμ-
ματα και από τον άεμνηστο Μακρυγιάννη. Ήταν άξιοσέβαστο πρό-
σωπο με μεγάλη υπόληψη, ήσαν άνθρωπος της έμπιστοσύνης όλων
των χωριανών. Ήταν πολύ ήλικιωμένος και έχούμενος.

Π ρ ώ τ η ά π ό δ ε ι ξ η για το αναφερόμενο πρόσωπο.
Έχω το ένα τμήμα της σφραγίδος (σφυρηνητικό γράμμα με ήμερομη-
γία 8-6-1854).

Δ ε ύ τ ε ρ η ά π ό δ ε ι ξ η. Έχω εις χείρας το πρωτό-
τυπο του παρόντος. (Έγγυητικά γράμμα 8-6-1854).

Τ ρ ί τ η ά π ό δ ε ι ξ η. Το πρωτότυπο του παρόντος έδόθη
παρά των επιτρόπων εις χείρας του Κυρίου Άναγνώστη Δούδη διά
να φυλάττειται κ.λ. Ά ν α γ ν ώ σ τ η ς Ιω. Δ ο ύ δ η, έλα-
βον το πρωτότυπο εις χείρας μου (Βλ. Έπιτροπικό Γράμμα 20-5-1856)
Γιά την οκαλόληψη του στοιχείου αυτού σχετικά με την οικογένεια
του Άναγνώστη Ι. Ντούδη, θα προσθέσω και τούτο: Ο υίος Χρυστο-
δουλος Άναγνώστη Ντούδης θα αναδειχθεί σε μικρό χρονικό διάστη-
μα τρεις φορές Βεκήλης του χωριού, ο μεγάλος δηλ. του χωριού με δ-
μήμιση έλλογη από τους χωριανούς (1841—42, 1850—51, 1854—
55). Ήταν ο πρόεδρος του χωριού, που έπαιρνε και μισθό. Για το Βε-
κήλη και το έργο του έγραψε ο ύπογράφων άρκετά.

Άν χρειάζονταν και μερικές άλλες πληροφορίες έλεγμένες από
τον Κώδικα (Αντίγραφο) του χωριού, θα πρόσθετα ότι οι Ντου-
δαίοι είχαν διασπαθή σε πολλές οικογένειες έτσι, ώστε να καλύ-
πτουν μεγάλο μέρος πληθυσμού των Σουδενών.

Τελευταίος από την πολύκλιση οικογένεια των Ντουδαίων άξι-
ομνημόνευτος ε ί ν α ι , Σ π υ ρ ο ς Ν τ ο ύ δ η ς με κληρο-
δότημα άρνημένο στο χωριό άξιόλογο. Και για τη διαπίστωση και την
έπαλήθευση: Για την ανακατασκευή του κεντρικού δρόμου του Σουδε-
νών που γίνεται με πρωτοβουλία της Κοινοτικής Άρχης από το αλ-
φάριθμο Σπ. Δούδη θα διατεθούν 350 χιλ. δρχ.

Γιατί είναι ο χαμής της τετραμελούς οικογένειας Μιλ. Ντού-
δη (δυστύχημα αὐτοκτονικό στις 23 Δεκεμβρίου 1983)

Γιά τα δύο Μοναστήρια με τα συναφή προς αυτά στοιχεία θα συ-
νεχίσουμε στο έπόμενο σημείωμα.

ΜΙΚΡΟΣ ΤΕΛΙΚΟΣ
Καπέσοβο — Φραγκάδες 2—1
ΤΕΛΙΚΟΣ
Ασπράγγελοι Άνω Πεδινά 5—1

Ο Πολιτιστικός Σύνδεσμος Ζαγο-
ρίων ύστερα από τα αποτελέσματα
απένευσε στους Ασπράγγελους κύπελ-
λο, τα Άνω Πεδινά δίσκο και Καπέ-
σοβο Φραγκάδες μετάλλια.

ΠΡΟΣΦΟΡΑ

ΒΟΒΟΥΣΑ: Η κ. Πολυξένη Γκιό-
ρη - Ράπη από την Αμερική αφέ-
ρωσε σαν πρώτη προσφορά στη
νεόκτιστη εκκλησία του Αγίου Αθα-
νασίου που βρίσκεται στο κέντρο
του χωριού μας την εικόνα των αγί-
ων Κωνσταντίνου και Ελένης, δια-
στάσεων 1.50Χ0.70 στη μνήμη των
γονέων της Κωνίτου και Μαρίας
Ράπη.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

Προς όλους, όσοι είχαν την καλω-
σύνη να μας απευθύνουν συλλυπη-
τήρια δια την θλίβερν άπώλειαν
της κατά πάντα Σεβαστής μας και
Αγαπημένης μας Μητρός —και θεί-
ας— Ευθαλίας Δημ. Σκλαβενίτου,
το γένος Ανασ. Γκρουϊδη (εκ Μπάγι-
ας - Ζαγορίου), απευθυνόμεθα, εν
συγκινήσει, με τας θερμότητας μας
ευχαριστίας, ευχόμενοι εις όλους,
πάσαν από Θεού υγείαν, χαράν και
ευτυχίαν.

Εις μνήμην της ανωτέρω απεστά-
λησαν εις την Εκκλησίαν του Αγίου
Νικολάου Κήπων - Ζαγορίου δραχ-
μαί είκοσι πέντε χιλιάδες (25.000).

Τα Έκτα:
Κων. Σκλαβενίτης
Αντιγόνη Σκλαβενίτη
Αριστέα Παπαδάκη κ.λ.π.
Οι Άνεψιοί:
Πρωτοπρεσβύτερος
Γρηγ. Γκρουϊδης
Μερόπη Γκρουϊδου κ.λ.π.

ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΦΡΑΓΚΑΔΩΝ

	Αρχ.
1) Ελεονώρα Κμ. Κυραζή	4.000
2) Γεώργιος Μαμαλούκος	3.500
3) Βασίλειος Καλογήρου	3.000
4) Αμαλία και Ελλη Παπαλη- θεία	2.000
5) Ευαγγελία Νάκη	2.000
6) Γεώργιος Παπαθεοδώρου	2.000
7) Νικόλαος Πάντζος	1.000
8) Αντώνιος Μπούρης	1.000
9) Γεώργιος Β. Τάσιος	600
10) Φώτιος Γιαννούλης	500
11) Βασίλειος Αποστολίδης	500
12) Μαθητές Δημ. Σχολείου	500
13) Νικόλαος Κουτσμάνης	500

● ΕΙΣΦΟΡΕΣ

ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ	
1) Λάφαρος Ζηκομαρίδης	5.000
2) Άρτεμη Αγαθοπούλου	2.000
3) Βασίλειος Καλογήρου	1.000
4) Αμαλία και Έλλη Παπα- ληθεία	1.000
5) Ιωάννης Καλυβάς	1.000
6) Κων/νος Τσιμπόπουλος	1.000
7) Ελένη Μοράρου	1.000
8) Μάρθα Ζήση	10.000
9) Ρωξάνη Φασιλάκη	3.000

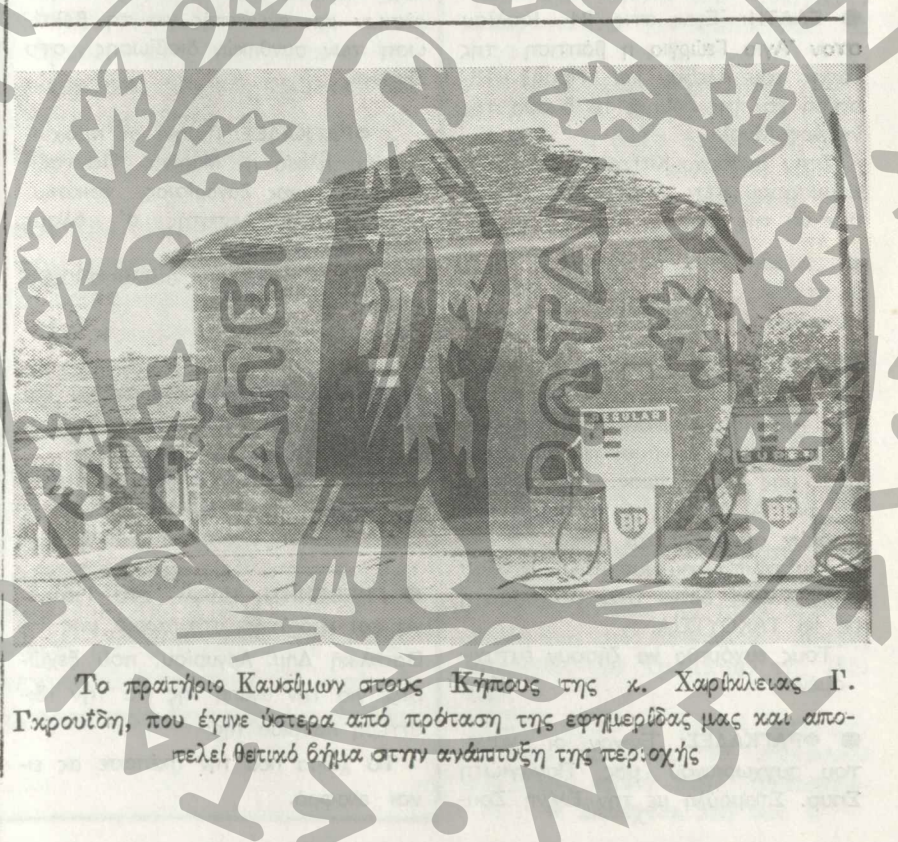
ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

ΕΛΑΤΗ: Στην εκκλησία του Αγίου
Γεωργίου προσέφεραν στη μνήμη
Αντιγόνης και Γιάννη Ευνού:
Ηρακλής, Αλέξης και Δημήτριος
Βέλλης 4.000 δρχ.

Οικογένεια Ιωάν. Τσωνίδη 2000
Οικογένειες Παναγ. και Στεφάνου
Δεβέκου 5000 δρχ.

Νικόλαος, Ιωάννης και Αλέξ-ος
Πισπίρης 2000 δρχ.

Οικογένειες αδελφών Γρ. Στάρα
2000 δρχ.
Θωμάς Βέλλης 1000δρχ.

Το ΖΑΓΟΡΙ μας

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

● **ΣΚΑΜΝΕΛΙ:** Ο χωριανός μας Δημήτρης Κων. Βαρζώκας υπάλληλος Νομαρχίας Ιωαννίνων και η γυναίκα του Δέσποινα απέκτησαν το δεύτερο παιδί τους, μια χαριτωμένη κορούλα.

Ευχόμεθα να τους ζήσει.

Κ.

● **ΚΑΒΑΛΛΑΡΙ:** Το ζευγάρι Μπαμης και Ειρήνη Ζώτου απέκτησαν ένα χαριτωμένο κοριτσάκι.

● **ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ:** Στα αγαπημένα μας ξαδέρφια Δημήτρη Πριμγκύρη του Χριστόδουλου, γιατρό και στη γυναίκα του Φούλη ευχόμαστε να ζήσει ο νεογέννητος δεύτερος γιος τους.

Οικογ.: Κώστα Βλαστού

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

● **ΑΝΘΡΑΚΙΤΗΣ:** Στις 27 Ιουλίου ο Ανδρέας και η Λίτσα Βαρζώκα βάπτισαν το γιό τους στο χωριό μας. Κουμπάρος ο χωριανός μας ενωμάρχης Νίκος Χατζής. Στο νεοφώτιστο δόθηκε το όνομα του παππού του Αναστάσιος.

Το μυστήριο παρακολούθησαν όλοι οι χωριανοί μια και την ημέρα αυτή πανηγυρίζει και το χωριό μας.

Στους γονείς και τον ευτυχισμένο παππού τους ευχόμαστε να τους ζήσει.

● **ΕΛΑΤΗ:** Έγινε στις 24 Ιουλίου στον Άγιο Γεώργιο η βάπτισμα της κόρης του Αλεξίου και Πόλης Πισπύρη και της δόθηκε το όνομα της γιαγιάς Μαρία.

Στην ανάδοχο Κατερίνα κόρη του κουμπάρου Κων. Μπόκορου ευχόμαστε να της ζήσει.

ΓΑΜΟΙ

● **ΚΗΠΟΙ:** Στη μαγευτική τοποθεσία του Βοΐδομάτη και στην εκκλησία του μοναστηριού Χρυσοσπηλιώτισσας έγιναν οι γάμοι της συγχωριανής μας Ελένης Ιωάν. Παγκρατίου και του Α. Αλεξάκη με τη συμμετοχή πολλών συγγενών και φίλων.

Την τελετή που μυστηρίου ακολούθησε γλέντι δίπλα στο Βοΐδομάτη με τα ΤΑΚΟΥΤΣΙΑ.

Τους ευχόμεθα να ζήσουν ευτυχισμένοι.

● **ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ:** Έγιναν οι γάμοι του συγχωριανού μας Παναγιώτη Σπυρ. Σταμούλη με την Ελένη Ζου-

μπούλη.

Ο γάμος που έγινε σύμφωνα με το έθιμο του χωριού μας τέλειωσε την επομένη ύστερα από ένα ξεφάντωμα στο μεσοχώρι που κράτησε ως το πρωί.

Τους ευχόμεθα να ζήσουν ευτυχισμένοι.

Κ.

● **ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑ:** Έγιναν στα Γιάννινα οι γάμοι του συγχωριανού μας Γιώργου Τσιμή υπαλλήλου Ολυμπιακής Αεροπορίας στην Κέρκυρα με την Όλγα Γιαννάκη υπαλλήλου Τ.Ε.Β.Ε.

Τους ευχόμε να ζήσουν ευτυχισμένοι και σπών Κουμπάρο Θανάση Μεγλίδη γρήγορα και νουνός.

Τ.

ΘΑΝΑΤΟΙ

● **ΒΡΥΣΟΧΩΡΙ:** Πέθανε ξαφνικά στους Ασπαραγγέλους ο Μιλτιάδης συνάβος Επιθεωρητής Δημοτικής Εκπαίδευσης και κηδεύτηκε στα Γιάννινα.

Ο Μιλτιάδης ήταν ένας από τους καλύτερους χωριανούς, δίπλα σε κάθε ιανήκη του χωριού μας και πάντα γελαστός.

— Η εφημερίδα μιας συλλυπείται εγκάρδια τους συγγενείς του και εύχεται νάναι ελαφρό το χύμα που τον σκεπάζει, γιατί υπήρξε από τους πρωτεργάτες της ιδέας για την έκδοσή της, από τα ιδρυτικά μέλη του Πολιτιστικού Συνδέσμου Ζαγορίσιων και αγωνιστής για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης στο Ζαγόρι.

● **ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ:** Πέθανε σε προχωρημένη ηλικία η Μαρίνα Πανταζή γνήσιας τύπος Ζαγορίσιας νοικοκυράς και πολύ αγαπητής σε όλους τους Φραγκαδιώτες.

Τους συγγενείς της συλλυπούμεθα θερμά.

Κ.Κ.

● **ΕΛΑΤΗ:** Πέθανε στα Γιάννινα και κηδεύτηκε στο χωριό μας η Αντιγόνη Αποστ. Ξυνού 97 χρόνων.

Τους συγγενείς της συλλυπούμεθα εγκάρδια.

Κ.Κ.

● **ΓΡΕΒΕΝΗΤΙ:** Πέθανε στα Γιάννινα και κηδεύτηκε στο χωριό μας η Βασιλική Δημ. Αργυρίου, που ξεχώριζε για την αγάπη της για την ιδιαίτερη πατρίδα της.

Το χύμα που την σκέπασε ως είναι ελαφρό.

● **ΚΑΒΑΛΛΑΡΙ:** Υπέκυψε στο Κ.Α.Τ. Αθηνών ύστερα από τροχαίο ατύχημα ο Ευάγγελος Νικ. Γιάντος 17 χρόνων.

Η κηδεία του έγινε στην Περιβλεπτο Ιωαννίνων μέσα σε πάνδημο πένθος.

Τους γονείς του και συγγενείς συλλυπούμεθα.

● **ΚΟΥΚΟΥΛΙ:** Πέθανε σε βαθιά γεράματα στο χωριό μας στις 4 Αυγούστου 1983 ο Χαράλαμπος Πετράκης σε ηλικία 88 χρόνων.

Κατάγονταν από τον Άγιο Ματθαίο της Κέρκυρας. Μετοίκησε στο χωριό μας το 1925 όταν παντρεύτηκε την Κουκουλιώτισσα Ελευθερία Μπίκα. Υπήρξε πατέρας 5 παιδιών. Αγάπησε το Κουκούλι πιο πολύ από την πραγματική του πατρίδα. Επεδόθηκε με ζήλο στην Αγροτική εργασία. Αναδείχτηκε υπόδειγμα καλού οικογενειάρχου. Φρόντισε να μη στερηθούν το παραμικρό τα παιδιά του, στα οποία έτρεφε μεγάλη εκτίμηση (όσο και εκείνα).

Έφυγε από τον μάταιο τούτο κόσμο πολύ ευχαριστημένος. Στα τελευταία της ζωής του πλαισιώνονταν από τα παιδιά του και εγγόνια του που τόσο αγαπούσε.

Τον συνόδευσαν για την τελευταία κατοικία του ο αδελφός του Τηλέμαχος η σύζυγός του τα 5 παιδιά του μαζί με όλους τους συγχωριανούς του καθώς και φίλοι του από Ιωάννινα και γύρω χωριά.

Αιωνία σου η μνήμη αξέχαστε Χαράλαμπε.

Το χύμα της Κουκουλιώτικης γης που τόσο αγάπησες ως είναι ελαφρό.

Α.Κ.Λ.

● **ΚΗΠΟΙ:** Πέθανε και κηδεύτηκε στη Θεσσαλονίκη η Ευθαλία Δημητρίου Σκλαβενίτη το γένος Γκρουϊδη 90 χρόνων.

Ξεχωριστή Ζαγορίσια νοικοκυρά διακρίνεται για την καλωσύνη και την αγάπη προς την ιδιαίτερη πατρίδα της.

Η εφημερίδα μας που η σείμνηστη Ευθαλία υπήρξε από τις πιο θερμές αναγνώστριες συλλυπείται θερμά τους συγγενείς της και εύχεται νάναι ελαφρό το χύμα που τη σκεπάζει.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ευχαριστούμε και δημόσια τους συγχωριανούς και φίλους μας για τη συγκινητική ανθρώπινη συμπαράσταση στο θάνατο του αγαπημένου μας συζύγου, πατέρα και παππού

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ ΠΕΤΡΑΚΗ

Στο περσιόημερο που τον κράτησε το κρεβάτι όλοι οι χωριανοί βρέθηκαν κοντά του και συσσωμοί τον συνόδευσαν στην τελευταία του κατοικία.

Στην πεζή εποχή μας τέτοιες εκδηλώσεις δείχνουν πώς το Ζαγόρι μας κρατάει απόφα την ανθρωπιά που είναι δείγμα της υφείας και μακράς πολιτιστικής μας παράδοσης.

Οικογένεια:

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ ΠΕΤΡΑΚΗ

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΣΤΗΛΗ
ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

2.500 Δραχ.

Γεωργίου - Μάρκου Ανδρομάχη

2.000 Δραχ.

Κίτσος Αθ. Άγγελος
Λαμπρίδης Ευστ. Βασίλης
Στύλος Κων/νος

1.550 Δραχ.

Μάτσου Ν. Ισμήνη
Παπαγιαννόπουλος Ανδ. Δημ.

1.100 Δραχ.

Γεωργιάδης Γ. Πέτρος
1.000 Δραχ.

Ανδρέου Γεώργιος
Βέλης Αστερ. Θωμάς
Γεωργιάδης Χρυσόστομος
Γκαράνης Σπ. Απόστολος
Γκίκας Β. Κων/νος
Δεβελέγκας Στυλιανός
Δέρβας Παύλος
Δήμου Σωκρ. Σοφία
Δούζμης - Σαρμανίδου Ευτ.
Δούζμης Ανδρ. Ευθύμιος
Καραγιάννης Ιω. Κων/νος
Κοντονάσιος Σπ. Θεόφιλος
Λέκκος Δ. Λάζαρος
Μπλάτσιος Δ. Γεώργιος
Οικονόμου Αν. Πέτρος
Πανταζής Κων/νος
Πανταζής Κ. Νούλης
Παπαδημητρίου Αλίκη
Πριμγκύρης Χρυσ. Δημήτριος
Πριμγκύρης Δημ. Χρυστόδ.
Σκούρτης Κων. Οδυσσεύς
Σπαθάκης Χαρίλαος
Σπύρου Σ. Ιωάννης
Στολίκας Χρυστ. Βασίλειος
Τσίρκας Αναστάσιος
Τσίρκας Νικόλαος
Τσέρτος Κων/νος
Χατζής Ανδρ. Τζιμ.

800 Δραχ.

Παπανικολάου Ευθ. Παναγ.

700 Δραχ.

Παπανικολάου Αθ. Νικ.

600 Δραχ.

Αγγελίδου Ευαγ. Ελένη

Βλαχοπούλου - Βελντζά Μίνα

500 Δραχ.

Βασδέκης Κ. Κίμων
Βαταβάλης Θεοστοκλής
Βλάχου - Λαδά Δανάη
Γκοδύνη Απ. Θάλεια
Δημητριάδης Πλάτων
Ζαΐμης Κ. Χρυσόστομος
Ζώης Ιωάν. Αστέρης
Εξαρχόπουλος Γ. Αδαμάντιος
Καλέας Βασίλειος
Καρβουνής Γεωρ. Χρήστος
Καρμαδάκη Ιωάν. Ελισάβετ
Μανθοπούλου - Αργυρού Α.
Ματσίκας Πρ. Πέτρος
Μέρμηγκα Δημ. Αικατερίνη
Οικονόμου Κίμων
Παπαβασιλείου Κων/νος
Παναγιώτης Πανγ.
Παπανικολάου Σπ. Νικόλαος
Πατάρης Ζήσης
Τάσης Φιλ. Νικόλαος
Τόλογλου Φιλομήλα
Τσαρούρας Χρ. Γεώργιος
Τσουμάνης Δημ. Νικόλαος
Χρόνη Π. Αριστέα